Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.
NAJER FOLKSBLAT פרייז 20 גראָשען

היינט 8 זייטען.

נייער פאלקסבלאט

אונפּאַרטייאישע פּאָליטיש-געזעלשאַפטליכע טאָג-צייטונג

Nr. 260/1555	Łódź, Czwartek 8 listopada 1928 r.	זעקסטער יאהרגאנג	לאדז, דאָנערשטאָג, כה מרחשון תרפ"ט	Nr. 260/1555

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 24-71. | אדרעס פון רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: לאדז, פּיעטריקאָווער 21, טעל. 24-71

געשלאָסען די פּויליש-ליטווישע קאָנפערענץ

צו קיין פערשטענדיגונג איז נישט געקומען.

קעניגסבערג, 7. (ספּ. טעל.) היינט 10 אַ זייגער אינדערפריה איז אונטער דעם פּאָרזיץ פון אויסערן־מיניסטער זאַלעסקי פאָרגעקומען אַ פּלע נאַר־זיצונג פון דער פּויליש־ליטווישער קאָנפערענץ. ס'איז אונטערגעשריבען געוואָרען די קאָנווענץ וועגען קליינעם גרעניץ־פערקעהר.

נאָכדעם האָט סידזיקאַוסקאס געהאַלטען אַ רעפעראַט אין דער אונטערקאָמיסיע וועגען דער מעגליכקייט פון אַן'אַלגעמיינער פערשטענדיגונג, און ס'איז בעשלאָסען געוואָרען אָנצוהויבען אונטער־האַנדלונגען וועגען האַנדעלס־אָפּמאַך.

וואַלדעמאַראַס האָט געהאַלטען אַ גרויסע רעדע וועלכע האָט ענטהאַלטען 11 פּונקטען פון ליטעם שטעלונג.

מינ. זאַלעסקי האָט אין זיין ענטפער אָנגעוויזען, אַז פּוילען שטרעבט צו אַ פערשטענדיגונג מיט ליטע, פּוילען האָט נישט געקענט אַנערקענען די ליטווישע פּרעטענזיעס, וועלכע מישען זיך אַריין אין די אינערליכע פראַגען פון פּוילען.

11 אַ זייגער איז די קאָנפערענץ געשלאָסען געוואָרען.

קעניגסבערג, 7. (אַטע) נאָך דער ערעפ־נונג פון דער לעצטער זיצונג פון דער קעניגסבער־גער קאָנפערענץ האָט וואַלדעמאַראַס געהאַלטען זיין שלוס־רעדע. ער האָט פעסטגעשטעלט, אַז ושעלינאָווסקי'ס אונטערנעהמונג איז צוגעגרייט געוואָרען דורך פּוילען, ער האָט דעריבער אָנגעהויבען צו רעדען וועגען דער ענטשעדיגונגס־פראַגע, וועלכע ליטע האָט אויפגעהויבען.

דערויף האָט געענטפערט מיניסטער זאַלעסקי, אַז וואַלדעמאַראַס'עס בעהויפּטונג ענטשפּרעכט נישט דער ווירקליכקייט, דער מיניסטער האָט ווייטער אָנגעוויזען, אַז פּוילען שטרעבט דעם פּויליש־ליטווישען קאָנפליקט, וועלכער בעדראָהט עקאָנאָמיש ביידע לענדער און לאָזט זיי נישט זיך ענטוויקלען, צו בעזייטיגען. נישט קוקענדיג דערויף האָט די איצטיגע קאָנפערענץ כמעט קיין שום רעזולטאַטען נישט געבראַכט, אַ חוץ דער נאָרמירונג פון לאָקאַלען גרעניץ־פערקעהר. דער מיניסטער גלויבט אָבער, אַז דאָס ליטווישע פאָלק וועט סוף־כל־סוף קומען צו דער איבערצייגונג, אַז פּוילען איז נישט געגען ליטעם אונאָפּהענגיגקייט, די פּוילישע רעגירונג איז שטענדיג גרייט צו בעגייען די אונטער־האַנדלונגען מיט ליטע.

אויפגעריסען אַ פּולווער-מאַגאַזין אין קאָנסטאַנטינאָפּאָל.

קאָנסטאַנטינאָפּאָל, 7. אַטע). אין קאָנסטאַנטינאָפּאָל האָט היינט אויפגעריסען אַ פּול־ווער־פאַבריק ,ביז איצט זענען פון אונטער די חור־בות אַרויסגענומען געוואָרען 3 טויטע. עס געפינען זיך נאָך פיל טויטע אונטער די חורבות. די סיבה פון דער עקספּלאָזיע איז נאָך נישט פעסטגעשטעלט געוואָרען.

שרעקליכע גריפּע-עפּידעמיע אין קראָקאָ.

פיל טויט=פאַלען.

קראָקאָ, 7. (אַטע). די גריפּע־עפּידעמיע פערשפּרייט זיך דאָ אויף אַ שרעקליכען אופן. עס זענען נאָטירט געוואָרען זעהר פיל טויט־פאַלען. עס איז אַנגאַזשירט געוואָרען אַ ספּעציעלער פּערזאָנאַל אַלס קברנים, ווייל פיל טויטע האָבען דורכ'ן בייד איצטיגען פּערזאָנאַל נישט געקענט בעגראָבען ווערען. לויט דער מיינונג פון די דאָקטוירים איז די סיבה פון דער עפּידעמיע די שטענדיגע ענדערונגען פון דער טעמפּעראַטור. די שפּיטאָלען זענען איבערפול.

איבערגעריסען די דייטש-פראַנצויזישע אונטערהאַנדלונגען

צוליב'ן רעגירונגס-קריזיס אין פראַנקרייך.

בערלין, 7. (אַטע) צוליב דעם קריזיס אין דער פראַנצויזישער רעגירונג זענען איבערגעריסען געוואָרען די דייטש־פראַנצויזישע אונטערהאַנדלונגען וועגען ענטשעדיגונג און עוואַקואַציע. די דאָזיגע אונ־טערהאַנדלונגען זענען שוין געווען אויף אַ וועה־נוטען וועג.

שטרעזעמאַן מיט הינדענבורג'ן

בעראַטען זיך וועגן דער אויסלענדישער פּאָליטיק

בערלין, 7. (אַטע) דער מלוכה־פּרעזי־דענט הינדענבורג האָט היינט אויפגענומען דעם אויסערן־מיניסטער שטרעזעמאַן, וועלכער האָט נאָך אַ לאַנגער קראַנקהייט צוריק איבערגענומען זיין אַמט. פּרעזידענט הינדענבורג האָט אַרומגערעדט מיט'ן אויסערן־מיניסטער די לאַגע פון דער דייטשער אויסערן־פּאָליטיק.

אַלע האַנדווערקער און כאַלופּניקעס שטימען פאַר דער ליסטע 5.

וואַהל=קאָמיטעט פון סאָציאַליסט. האַנדווערקער און כאַלופּניקעס, אַגראַדאָווע 9.

5

שבת, דעם 10 נאָוועמבער, 3 נאָכמ. קומט פאָר אין זאַל פלאָרענציאָנע 10

א גרויסער וואהל=מיטינג

פאַר האַנדווערקער און כאַלופּניקעס א.ד.ט.: „פאַר וועמען שטימען מיר דעם 18 נאָוועמבער בעת די וואַהלען צו דער קראַנקען־קאַסע?". רעדען וועלע די ח"ח: ראָטערמאַן (וואַרשאַ), ראָטמאַן מילמאַן, בערקאָוויטש, גאָלדבערג, בעאַטוס.

5

מודעה מהראבינאט לאפרושי מאיסורא.

מיר האָבען זיך דערוואוסט, אַז די טוכענע שיך, וואָס רופען זיך שוה=קאַמעהל, זענען מעהרסטען טייל שעטנז, וועלכעס איז מפורש אין דער תורה אַ איסור חמור פאַר דעם יודישען פאָלק, דעריבער געפינען מיר פאַר נויטיג מפרסם זיין באזהרה גדולה די סוחרים זאָלען זיך אינטערעסירען צו קויפען פאַר יודען אַזעלכע שיך, וואָס זענען נישט קיין שעטנז, ד. ה. וואָלענע וואַרע זאָל נישט זיין געניידט מיט פלאַקסענע פעדים, נאָר אַנדערע מינים, און יעדער יוד זאָל מזהיר זיין דאָס בני־בית, מ'זאָל נאָר קויפען ביי אַ סוחר, וואָס גאַראַנטירט אויף דעם, און ער האָט נאמנות אַז מען קאָן זיך אויף איהם פערלאָזען.

לאדזער ראבינאַט.

Dr. DONCHIN

מאַניושקי 1, טעלעפאָן 9-97

ספּעציאַל אַרצט פאַר אוינגענקראַנקהייטען

צוריקגעקעהרט קיין פּוילען.

נעמט אָן טעגליך פון 10—1 מיטאָג און פון 4—7 נ.מ.

זונטאָג פון 10 ביז 1 בייטאָג.

Dr. ADAM

GROSGLIK

Al Kościuszki 27

tel. 51-78,

הויט און ווענערישע קראַנקה־ רעטען און ליבעס־הייל איגנסט.

נעמט אָן פון 4—7 אין אווענד

צוריקגעקעהרט

אַנאַנסען אין „נייעם פאָלקסבלאַט" האָבען דעם בעסטען ערפאָלג !!!

די פערוואַלטונג פון דער לאָדזער יודישער קהלה

מאכט בעקאַנט, אַז זונטאָג ד. 11. נאָוועמבער, 10 אינדערפריה וועט פאָרקומען אין דער ווילקער־שוהל, זאַכאָדניאַ 56

אַ פייערליכע תפילה

צוליב דעם 10=יעהריגען יובילעאום פון דער פּוילישער אונאָפּהענגיגקייט

פאַר קינדער פון די פאָלקס-שולען.

דאַגעגען אַלע געזעלשאַפטליכע שולען און חדרים ווערען געבעטען צו שיקען דעלעגאַציעס פון קינדער פון העכע־רע קלאַסען אונטער דער אויפזיכט פון לעהרער אין דער איבענדערמאָהנטער שעה אין דער שוהל אויף וואָלבאָרסקאַ 20

DYREKCJA

Łódzk. Towarzystwa Elektrycznego, Sp. Akc.

(ELEKTROWNIA ŁÓDZKA)

zawiadamia W. P. Odbiorców energji elektrycznej na OGRANICZNIKI, iż ostateczny termin uregulowania należności za rachunki IV-go kwartału (bronzowe), t. j. za czas od 1 listopada 1928 roku do 1 lutego 1929 roku, upływa dnia 10 listopada r. b.

Niepłacenie należności w terminie wyżej wskazanym pociągnie za sobą skutki zerwania umowy, zawartej na dostawę energji elektrycznej, oraz przerwę w dostawie prądu bez uprzedniego o tem zawiadomienia.

W celu uniknięcia ścisku przy płaceniu w ostatecznym terminie, uprasza się o wcześniejsze regulowanie należności.

Przy płaceniu należy bezwzględnie przedstawić spłacony rachunek za III kwartał 1928 roku. 2375

הובער — פרעזידענט פון אמעריקע.

גרויסער זיג פון דער רעפובליקאנער פארטיי.

ניו-יארק, 7 (אטע). די וואהלען פון א פרזידענט אין אמעריקא האבען זיך געענדיגט מיט א גרויסען זיג פון דעם רעפובליקאנער-קאנדידאט, הובער. לויט דער ערשטער אויסרעכנונג האט הובער בעקומען 302 שטימען, סמיט — 76 די איבריגע 153 שטימען זענען נאך נישט קיין זיכערע. הובער האט אפגעהאלטען א זיג אין די שטאטען ניו-יארק, פלארידא און אקלאהאמא, וועלכע מ'האט געהאלטען פאר פעסטונגען פון די דעמאקראטען.

די דעמאקראטען האבען געזיגט אין די שטאטען מאסאזשוזעט, ניו-דזשערסי און מאנטאנו, וועלכע מ'האט ביזאהער געהאלטען פאר רעפובליקאנישע.

דער זיג פון הובער'ן איז זיכער נאך גרעסער. ניו-יארק, 7 (אטע). לויט די לעצטע אויסרעכנונגען האט הובער בעקומען 411 שטימען. זיין זיג שטייגט איבער אלע ערווארטונגען. ער האט בעקומען מעהר שטימען ווי בשעתו קולידזש.

דער בעזיגטער גראטוּ-לירט דעם זיגער.

סמיט'ס טעלעגראמע צו הובער'ן.

ניו-יארק, 7 (ספ. טעל.) ווען ס'איז בעוואוסט געווארען, אז אלס פרעזידענט פון אמעריקא איז אויסגעוועהלט געווארען הובער, האט דער דורכגעפאלענער קאנדידאט סמיט ארויסגעשיקט צום נייעם פרעזידענט פאלגענדע טעלעגראמע: „איך בעגריס אייך הערצליך מיט אייער זיג, איך ווינש אייך געזונד און גינסטיגע רעזולטאטען ביים ערפילען אייער אמט".

קרעדיט-קאאפעראטיוו פון „ארט"

מיט א קאפיטאל פון 250 טויזענד דאלאר.

ניו-יארק, 7 (י.ט.א. טעלעגראפיש) א גרופע בעקאנטע כלל-טוער האבען געגרינדעט א קרעדיט-קאאפעראציע פאר „ארט" מיט א גרונד-קאפיטאל פון 250.000 דאלאר. די אינסטיטוציע שטעלט זיך אלס ציל ארויסצוגעבען קרעדיטען די אמעריקאנער אייגוואוינער, וועלכע ווילען קומען צו הילף זייערע קרובים אין איירארפע דורך קויפען פאר זיי מאשינען.

צווישען די גרינדער געפינען זיך הערבערט לעהמאן, דוד בראון און ריכטער פענקין.

„טרעאוגאלניק" איז אבגעברענט

ריגא, 4 (אטע) פון מאסקווא מעלדעט מען אז אין פעטערבורג איז פערברענט געווארען די גרעסטע פאבריק פון גומי-אויסארבייטונגען „קראסני טרעאוגאלניק", די שרפה איז ענטשטאנען צוליב אנ'אויפרייס אין דער מאשינען-אפטיילונג. 10 ארבייטער זענען דערביי שווער פערוואונדעט געווארען.

רעגירונגס-קריזיס אין פראנקרייך

בריאן זאל ווערען פרעמיער

פאריז, 7 (אטע) דער פרעזידענט פון דער רעפובליק דומערג האט נעכטען אויפגענומען די פארזיצענדע פון ביידע פאלאטעס און דעם גענעראל-רעפערענט פון בייודזשעט, דאן נאך די פארזיצענדע פון די פארלאמענט-קלובען. די אונטערהאנדלונגען וועגען בילדען די נייע רעגירונג וועלען וואהרשיינליך פערענדיגט ווערען דאנערשטאג.

פאריז, 7 (אטע) די לאגע אין צוזאמענהאנג מיט דעם רעגירונגס-קריזיס איז נישט אויפגעקלעהרט.

אין די פארלאמענטארישע קרייזען האלט מען, אז פואנקארע וואלט ווידער אמאל געקענט בילדען דעם נייעם קאבינעט, ער האט זיך אבער פון דער מיסיע קאטעגאריש אפגעזאגט.

פאריז, 7 (ספ. טעל.) מ'שמועסט וועגען א רעגירונג פון דער נאציאנאלער קאנצענטראציע, וועלכע וואלט בעשטאנען פון רעפובליקאנער סאציאליסטען און ראדיקאלע סאציאליסטען.

אויפ'ן אמט פון פרעמיער אין פאל די דאזיגע קאמבינאציע זאל צושטאנד קומען זאל בעשטימט ווערען בריאן, וועלכער האט די גרעסטע שאנסען.

שטיל געווארען נאכ'ן שטורם.

דעפ. מארעק רופט אויף אנ'עהרען-געריכט דעם פולק. סלאוועק.

ווארשא, 7 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט). נאך דער נעכטיגער שטורמישער זיצונג אין סיים, איז היינט פולשטענדיג רוהיג. אין סיים זענען כמעט נישט פערהאן קיין דעפוטאטען. די מעהרהייט פון די לינקע דעפוטאטען זענען אוועקגעפאהרען קיין לובלין אויף די פייערליכקייט פון 10-יעהריגען יובילעאום פון דער לובלינער רעוואלוציאנערער רעגירונג, אהין איז אויך ארויסגעפאהרען דער ערשטער פרעמיער פון דער דעמאהנטער רעגירונג, דער היינטיגער סיים מארשאלעק דאשינסקי.

דער אינצידענט, וואס איז נעכטען ענטשטאנען צווישען די דעפוטאטען מארעק און סלאוועק האט דערווייל נישט קיין ווייטערדיגע פאלגען.

דעפ. מארעק האט זיך געווענדעט צום סיים-מארשאלעק וועגען בעשטימען א עהרען-געריכט, צו וועלכען ער רופט דעם דעפוטאט סלאוועק.

דייטש-נאציאנאלע האבען נישט קיין אנדערע זארג אויפ'ן קאפ

בערלין, 7 (יט"א טעלעגראפיש) אויף דער היינטיגער זיצונג פון דער קאנסטיטוציע-קאמיסיע אין פרייסישען לאנדטאג האבען די דייטשע נאציאנאלע אריינגעטראגען א פארשלאג צו ענטזאגען פון זיין אמט דעם מיניסטעריאל דירעקטאר דר. הערמאן באדט, וועלכער רעפרעזענטירט פרייסען אין דייטשען רייכסטאג.

אלס פערטרעטער פון דער פרייסישער רעגירונג איז ארויסגעטראטען דר. אבעג ער האט אנגעוויזען אז דר. באדט רעפרעזענטירט גלענצענד די פרייסישע רעגירונג און איז איבערהויפט א טיכטיגער מענש. די פרייסישע רעגירונג זעהט דעריבער נישט קיין סיבות איהם צו בעזייטיגען פון זיין אמט.

בעת דער אפשטימונג איז דער פארשלאג פון די דייטש נאציאנאלע מיט א גרויסער מעהרהייט שטימען אפגעווארפען געווארען.

מיניסטער ניעזאביטאווסקי זאל געהן אין דימיסיע?

ווארשא, 7. (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט). אין געוויסע פאליטישע קרייזען פארסירט מען שוין זייט עטליכע טעג די קלאנגען וועגען דער דימיסיע פון אגראר-מיניסטער ניעזאביטאווסקי. עס ווערען שוין אפילו דערמאהנט געמען פון מינ. ניעזאביטאווסקי'ס נאכפאלגער.

גראנדיעזע פייערליכקייטען אין לובלין צום 10-טען יאהר-טאג

פון דער לובלינער רעגירונג.

לובלין, 7. (טעלעפאניש). היינט זענען דא פארגעקומען גראנדיעזע פייערליכקייטען לכבוד דעם 10-טען יאהרטאג פון דער ערשטער פוילישער רעוואלוציאנערער רעגירונג אין לובלין.

ס'האבען גערעדט סיים-מארשאלעק דאשינסקי, סענ. קאפטשינסקי, דעפ. ארטשישעווסקי, בארליצקי, קואפינסקי און ניעדזשאלקאווסקי.

שרעקליכע הריגות אין טורקעסטאן.

ריגא, 7. (אטע) פון מאסקווע מעלדעט מען אז אין טורקעסטאן האט מען לעצטענס ערמארדעט עטליכע בעדייטענדע קאמוניסטישע טוער. אין דאנער געביט האט מען אין מיטען שטארט ערמארדעט דעם סעקרעטאר פון דער קאמוניסטישער ארגאניזאציע שאריפאוו.

אין דער שטאדט דאשובעט האט מען ערמארדעט די קאמוניסטען כאאיטי און באראזען.

די סאוויעטישע מאכט האט אנגענומען מיטלען אפצושטעלען די הריגות.

ארונטערגעפאלען א סאוויעטישער עראפלאן הינטער ווילנא.

ווילנע, 7. (ספ. טעל.) עהערנעכטען איז אווענד איז נעבען דארף רעמבינובקא ארונטערגעפאלען א סאוויעטישער עראפלאן. דער עראפלאן איז בעשעדיגט געווארען, די פליהער זענען ארויס אונבעשעדיגט.

נאך א רעגירונגס-קריזיס.

די לאטווישע רעגירונג האט זיך אנגעגעבען אין דימיסיע.

ריגא, 7. (ספ. טעל.) דער לאטווישער קאבינעט האט זיך אנגעגעבען אין דימיסיע, דער קאבינעט האט דימיסיאנירט אין צוזאמענהאנג מיט דער ערשטער זיצונג פון ניי-געוועהלטען פארלאמענט.

דער פרעזידענט האט זיך געווענדעט צו דער סאציאליסטישער פראקציע אלס די גרעסטע אין פארלאמענט וועגען בילדען די רעגירונג. ווי ס'זעהט אויס וועלען די סאציאליסטען נישט קענען אנציהען קיין מעהרהייט אין פארלאמענט און די רעגירונג וועט גע-בילדעט ווערען דורך די בירגערליכע פארטייען.

געשטארבען ערנסט מארקוס.

בערלין, 7 (י.ט.א. טעלעגראפיש) אין עלטער פון 73 יאהר איז אין עסען געשטארבען דער בעקאנטער פילאזאף ערנסט מארקוס. אלס יוד האט מארקוס פאר'ן קריג נישט געקענט בעקומען קיין קאטעדרע.

„ארט"
זאכאדניא 43

יודישער קאמער-טעאטער
לייטונג: מ. בראדערזאן.

היינט, דאנערשטאג, 9.30 אווענד

פייערליכע פרעמיערע פון 3-טען (X) פראגראם א.נ.

„אליץ טאנצט"

1) שטארקער פון טויט — אינסצעניזירטע לעגענדע אין 2 אקטען מיט פראלאג, אינטערמעצא און עפילאג.
2) ליבשאפט שיפט.
3) אונזערע קינדער.
4) אין ווילדען וואלד.
5) ווען ווייבער שווייגען.
6) וואס יעדער טהוט.
7) אליץ טאנצט.

ליטער. לייטער: מ. בראדערזאן. מוזיק. לייטער: דוד ביגעלמאן. דעקאראציעס און קאסטיומען—ד. מאטוס און ש. בלום. קאנפערענסיערן: י. ריינגלאס און מ. נעלקען

אל תתהלל ביום מחר!!
כי לא תדע מה ילד יום.
לייג נישט אפ אויף מארגען

נאר, אז דו דארפסט ערלעדיגען כאנדאווע זאכען זאלסטו גלייך קומען צו לויפען אין ביורא

פעטריקאווער 17 דורכגאנג זאכאדניא 52

וואו ס'ווערט ערלעדיגט און געוויסענהאפט געשריבען לויט'ן אוסטאוו אלערליי בימזעס, קלאוזולעס, זאבעזפיעטשעניעס אויך אלע שטעט אין פוילען, אפעלאציעס ציווילנע און קארנע אפאזיציעס, אדוואלאניעס, רעקורסען וועגען דירה אין יורזשאנד-ראזיעמטשי, וועגען פעסער אין קאמיסאריאט-רזשאנדו און אלע פאליציי-בעצירקען, אקטען אינטערציזיעס, אקטע דאראוויזנעס, קארנע כפראוועס, ווי אויך איבערזעצונגען אין אלע שפראכען. ספעציאליסט פון שותפות-אקטען.

מיט אכטונג
י. מאנעלא רעכט-קאנסולענט.

זאפארט
צו פערמיטען וואוינונגען
בעשטעהענר פון 1, 2, 3 און 4 צימערן און קוך
מיט אלע בעקוועמליכקייטען
ערשטקלאסיגע אויספערטיגונג אויף פאמארסקא 41, ציגעל-גאס 101
צו בעזיכטיגען א גאנצען טאג. נעהערע אינפארמאציעס ערטיילט די ביורא פאמארסקא 41 טעגליך פון 12 ביז 2 נאכמיטאג. 2259

Dr. med.
BRAUN
וואלנא יעצט
6-טען שערפיען 1
(בענעדיקטא) טעל. 40-26
ספעציאל-ארצט פאר הויט-און וענערישע קראנקהייטען און מענער-שוועכע
נעמט אן פון 9—11 פריה און פון 5 ביז 8 אווענד.

Dr. med. NIEWIAŻSKI
ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקה. בעהאנדלונג פון מענער-שוועכע.
האט זיך איבערגעצויגען אויף אנדזשעיא 5
נעמט אן פון 8 — 10 פריה און פון 5—9 אין אווענד.
בעזונדערער ווארטע-זאל פאר פרויען.

Dr. med. J. HERSZFINKIEL
15 Zawadzka 15, telefon 11-87
קינדער-קראנקהייטען
נעמט אן פון 8—10 פארמיטאג און פון 3—5 נאכמיטאג.

PORADNIA
WENEROLOGICZNA
פון דאקטוירים-ספעציאליסטען
זאוואדזקא 1.
נאר פאר וועגערישע הויט-קראנקהייטען און מענער-שוועכע. אנאליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפער. קאנסיליומס מיט ספעציאליסטען פון אוראלאגישע און נערווען-קראנקהייטען.
קווארץ-לאמפ. עלעקטרישער הייל-קאבינעט קאסמעטיק.
טעגליך פון 8 פריה ביז 9 אווענד. זונטאג פון 9 פריה ביז 2 נ"מ. בעזונדערע ווארטע צימער פאר פרויען.
וויזיט 3 זל.

LEKARZ DENTYSTĄ צאהן-ארצט
St. GELBERG
זאכאדניא 15, טעל. 31-08.
היילט גאנץ פערנאכלעסיגטע צייהן- און מויל-קראנקהייטען, צאהן-ציהונג אהן שמערצען, היילט מיט ליכט-בעשטראהלונג, ספעציעלער לאבאראטאריום פון קינסטליכע צייהן
נעהמט אן פון 9 פריה ביז 7 אווענד.

וואשט די פענסטער און שוי-פענסטער!

(2) די פאליציי מאכט האט אכט-געלעגט אויף דעם נישט-עסטעטישען אויסזעהען פון די לאנג נישט געוואשענע פראנט- און שוי-פענסטער און עס ווערט ארויסגעגעבען א פאראָרדנונג אפצוואשען די פענסטער און ווישען די שויבען. די זעלבע פליכט ליגט אויך אויף די אינהאבער פון פריוואט-וואוינונגען.

היט אייערע קינדער!

(2) אויף פיעטריקאווער 50 איז ארויסגעפאלען פון פענסטער פון 2-טען שטאק דער 5-יעהריגער עריק לינדנער, וועלכער איז געבליבען אליין אין דער היים אהן אויפזיכט. די פאגאטאוויע האט אפגעפיהרט דאס קינד אין א שווערען צושטאנד אין אנא-מאריא-שפיטאל, די פאליציי האט גע אכט די עלטערען א פראטאקאל פאר איבערלאזען דאס קינד אהן אויפזיכט.

צו די קראנקען-קאסע-וואהלען.

(2) דעם 9. ד. ה. קומט פאר א זיצונג פון דער וואהל-קאמיסיע צום ראט פון דער קראנקען-קאסע. אויף דער זיצונג וועלען ענטגילטיג בעהאנדעלט ווערען און אנגענומען ווערען די אנגעגעבענע קאנדידאטען ליסטעס.

די האנדווערקער און די קראנקען-קאסע.

נעכטען זענען אין האנדווערקער־קלוב, פאלוּרניאווע 4 פארגעקומען 2 פערזאמלונגען פון טאמבורירער און מאַשינען-פאַק. מיט רעדעס זענען ארויסגעטרעטען ד״ר. אָרדינאנס און שווארצבערג. איינשטימיג איז בעשלאסען געווארען צו שטימען פאר דער ליסטע נומער 7.

פון פעראייניגטען רעליגיעזען ארבייטער וואהל-קאמיטעט.

דעם פערגאנגענעם זונטאג איז אין לאקאל פון „פועלי אמוני ישראל" פארגעקומען א מיטינג, געווידמעט די קראנקען־קאסע־וואהלען. דער ה׳ אלטמאן ווייזט אן אויף די נויטיגקייט פון רעלעגירען רעליג. פארשטעהער אין קראנקען קאסע צוליב די ספעציפישע רעליג. פאָדערונגען. עס רעדען נאך די ה״ה ווילבערבערג און דויטש. ראן שליסט דער פארזיצער דעם מיטינג און פאָדערט אויף די פערזאמעלטע צו רעוואהל־ארבייט.

ערלויבנישען צו טראגן געוועהר

(2) דער רעפעראט פאר געוועהר-ענינים מעלדעט, אז דער טערמין ארייצוגעבען בקשות אויף צו ערלויבען צו טראגען געוועהר איז פערענדיגט. פון דער נייער וואך אן וועט אדורכגעפיהרט ווערען א קאנטראל און עס וועט קאנפיסקירט ווערען דאס געוועהר ביי די, וועלכע האבען נישט בעקומען קיין נייע ערלויבניש אויף צוטראגען געוועהר.

ארעסטען אין לאדז.

(—) אין יאהרטאג פון דער רוסישער אקטאבער־רעוואלוציע האבען די היגע קאמוניסטען פונאנדערגעטיילט אויפרופען און געפרובט אויסצוהענגען פעהנער אויף די טעלעגראף־סלופעס.

די פאליציי האט פאר דער דאזיגער ארבייט ארעסטירט 7 פערזאן: משה שווארץ, רעגינא לייזעראוויטש, ליב שפערעק, מנחם וויינבערג, אברהם בייזנער, חיים זילבערבערג און משה דורקא.

פערזאמלונג פון דער ישיבה „תורת אליעזר".

זונטאג איז אין אנוועזענהייט פון בזשעזשינער רבי און פון קאמינסקער רב אונטער׳ן פארזיץ פון ה׳ פטאשניק, פארגעקומען די פערזאמלונג פון דער ראדאָשיצער ישיבה „תורת אליעזר" נאכ׳ן פארלעזען דעם קאסע־בעריכט און נאך די ויכוחים זענען פארגעקומען וואהלען צו דער פערוואלטונג און עס זענען געוועהלט געווארען:

אין דער פערוואלטונג: שלמה נחום קאליסקי, אלי׳ פסח פטאשניק, ישעי׳ דוד פושערבורסקי, מיכל קארמיאל, לייבקע וועטשטיין, יעקב יאקובאוויטש, בערקע גארנצארסקי, יודל גראהמאן, אברהם טראהן. קאנדידאטען: נתן איצקאוויטש, יחיאל בלאנקאווסקי, און יעקב אשר גאלדבערג.

אין דער רעווידיר־קאמיסיע: שמחה בערקע, שלמה פארזענסקי, נתן גאנצארסקי. אלס קאנדידאטען: שלום זאלישעווסקי און יצחק פיגעלסקי.

Dr. med. I. WAJNBERG
CEGIELNIANA 47, tel. 26-02
אינערליכע קראנקהייטען. ספעציעל פאר לונגען-און הארץ-קראנקהייטען, בעשטראהלונגען און קינסטליכע בערג-זון. אין דערהיים פון 3—5 נאכמיטאג.

צוריקגעקעהרט.

אפטייקען

היינטיגע נאכט-דיזשורען.

(2) היינט ביינאכט דיזשורירען פאלגענדע אפטייקען: וואיטשיצקי, נאפיורקאווסקא 27; דאנעלעצקי, פיעטריקאווער 127; אילניצקי, וואולטשאנסקא 37, ליינוועבער, פלאץ וואלנאשטשי 2; הארטמאן, מלינארסקא 1; קאהאנע, אלעקסאנדראווסקא 37.

וועגען באהן-קאטאסטראפעס.

(2) דאס יוסטיץ־מיניסטעריום האט צוגעשיקט צום קרייז־געריכט אין לאדז א פעראָרדנונג אז די אויספארשונגס־ריכטער און פראקוראטארען זאלען אין פאל פון א מעלדונג וועגען א קאטאסטראפע אויף דער באהן־ליניע באלד אוועק אויפ׳ן ארט פון געשעהעניש. די לאקאל־וויזיע דארף פארקומען איידער מען רייניגט אפ די ליניע. די אויספארשונג דארף אויסגעפיהרט ווערען מיט דער גרעסטער שנעלקייט. 3

וויכטיג פאר עמיגראנטען

(2) דאס ארבייטס־מיניסטעריום אָרדענט איין אין ווארשא אן׳עקספאזיטור פון אנ׳עמיגראציע־אמט מיט׳ן קרייז פון טעטיגקייט אויך אויף דער לאָדזער וואיעוואודזטווע. די עקספאזיטור האט דעם ציל ארויסצוגעבען ציינגישען ארבייטסלאזע אויף צו בעקומען עמיגראציע־פעסער, ערלעדיגען פערשידענע ענינים, וועלכע זענען פערבינדען מיט דער עמיגראציע־בעוועגונג.

פון פאלקס-אוניווערזיטעט

ביי דער ציוניסטישער ארגאניזאציע.

די נאהענטסטע פארלעזונגען פון פאלקס־אוניווערזיטעט קומען פאר היינטיגען שבת, ד. 10 ה. ח.: א) 5 נ.מ. וועט ד״ר י. פרענקעל האלטען אין דער ציוניסטישער ארגאניזאציע די דריטע פארלעזונג פון ציקל „געשיכטע פון דער העברעאישער פאעזיע", ב) 7 אווענד א פארלעזונג פון ד״ר מ. פעלדמאן אין „בני־ציון" (רזשגאווסקא 7) אויף ד. ט.: „סוכאטעס אלס פאלקס־קראנקהייט", ג) 8 אוו. א פארלעזונג פון ד״ר ע. לעווין אין האנדווערקער־קלוב (פאלורניאווא 4) אויף ד.ט.: „קליין און גרויס־אינדוסטריע".

אונטערגעצונדען.

(2) אין דארף יאנקאוו נעבען פיאנטעק איז פערברענט געווארען א שייער מיט תבואה פאר א גרויסע סומע געלד. די אויספארשונג האט פעסטגעשטעלט, אז די שרפה איז אויסגעבראכען צוליב אנ׳אונטער יגדונג. די פאליציי זוכט דעם אונטערצינדער.

* * *

(2) נעכטען ביינאכט האט אויסגעבראכען א שרפה אין דארף קעלטשעוועק ביי קאלא ביי דעם דארפס־ווירט יוזעף באנאך.

די אויספארשונג האט פעסטגעשטעלט, אז די שרפה האט אויסגעבראכען צוליב אנ׳אונטערצינדונג. דער אונטערצינדער איז דער 28־יעהריגער יאקוב וולאדארטשיק. א שוואגער פון באנאך׳ען. צווישען באנאכ׳ען מיט׳ן שוואגער זענען שוין לאנג פארגעקומען סכסוכים צוליב ירושה־ענינים.

צוליב נקמה האט וולאדארטשיק אונטערגעצינדען דעם שוואגערס גוט.

זונטאג, דעם 11-טען נאוועמבער ד. י.
— גיט אַרויס —
„נייער פאלקסבלאט"
א גרויסען נומער
געווידמעט דעם 10-טען יאהרטאג פון פוילען׳ס אומאפהענגיגקייט.
דער נומער וועט האלטען עטליכע צעהנדליג זייטען און וועט ברענגען זעהר א רייכען
פובליציסטישען, היסטארישען און ליטעראַרישען
מאטעריאל, געשריבען ספעציעל פאר׳ן „נייעם פאלקסבלאט".
דער נומער וועט ארויסגעגעבען ווערען אין א פילפאך
פערגרעסערטער אויפלאגע און וועט פער-
שפרייט ווערען איבער דער
גאנצער וועלט.
אנאנסען צו דעם נומער ווערען אנגענומען אין דער אדמיניסטראציע
פיעטריקאווער 21, טעלעפ. 24-71.

טעלעגראמען.

דער עטנא-וואולקאן שפייט מיט פייער

און מאכט חרוב שטעט.

רוים, 7. (אטע) דער איטאליענישער מיניסטער פאר עפענטליכע ארבייט זשוראט, איז אנגעקומען קיין קאטאניא מיט אנ׳אעראפלאן, כדי אפצוגעבען א בעריכט וועגען דעם אויסברוך פון עטנא־וואולקאן. די עטנא שפייט ווייטער מיט לאווע, וועלכע גיהט מיט א שנעליגקייט פון 40 קילאמעטער א שעה אויף א ברייט פון 600 מעטער.

די שטאָדט מאסקאלי מיט צעהן טויזענד איינוואוינער איז פערניכטעט געווארען, די בעפעלקערונג איז צוערשט עוואקואירט געווארען, מ׳רעכענט, אז די פייער־לאווא וועט היינט דערגרייכען די באהן ליניע קאטאניא—מעסינא.

פייערונג פון יאהרטאג

פון דער רוסישער רעוואלוציע.

מאסקווא, 7. (אטע). נעכטען איז דא געפייערט געווארען דער 11־טער יאהרטאג פון דער רוסישער אקטאבער־רעוואלוציע. פאר׳ן לענין־מאוזאלעאום איז פארגעקומען א דעפילאדע פון סאוויעטישען מיליטער. די דעפילאדע האט אויפגענומען קאלינין. אין די פייערליכקייטען האט אנטיילגענומען די רעגירונג און די דיפלאמאטיע.

אין פיל שטעדט זענען אין דעם נערענקט־טאג געעפענט געווארען א רייה קולטורעלע און געזעלשאפטליכע אינסטיטוציעס.

דעם אנפאלער אויפ׳ן פוילישען גענעראל-קאנסול

וועט פערטיידיגען דער בעריהמטער אדוואקאט פראהאסקא.

פראג, 7. (א. ה.) „צעסקע סלאווא" מעלדעט, אז אלס פערטיידיגער פון פאשוק׳ן, דעם אנפאלער אויפ׳ן פוילישען גענעראל־קאנסול לובאמשעווסקי, וועט ארויסטרעטען דער בעריהמטער אדוואקאט פראהאסקא, וועלכער קען זיך גוט אויף אוקראינער פראגען.

דער פראצעס וועט זיין א העכסט־סענסאציאנעלער, וויל אלס עדות זענען ארויסגערופען געווארען פיל אוקראינער פאליטיקער.

15 פראצענט הוספה

פאר די מלוכה-אנגעשטעלטע.

ווארשא, 7. (טעלעפאניש). פרעמיער בארטעל האט היינט קאנפערירט מיט׳ן ארבייטס־מיניסטער יורקעוויטש דאן איז דער פרעמיער געווען ביים מלוכה־פרעזידענט און דאן איז פארגעקומען די זיצונג פון מיניסטאָרען־ראט. ס׳איז בעשלאסען געווארען אויסצוצאהלען די מלוכה־בעאמטע פופצעהן פראצענט הוספה.

וויטערדיגע רעוויזיעס אין לעמבערג.

אין שטאט איז רוהיג.

לעמבערג, 7. (אטע) די לאגע אין לעמבערג האט זיך בעדייטענד פערבעסערט. נעכטען זענען נישט פארגעקומען קיין שום ארויסטרעטונגען די פאליציי האט אדורכגעפיהרט א רעוויזיע אין דער אוקראינישער געזעלשאפט צו שיצען די אינוואלידען. ס׳זענען קאנפיסקירט געווארען פינף הונדערט אפצייכנונגען, מיט וועלכע מ׳האט געראָפט דעקארירען די געוועזענע אוקראינער מיליטער־לייט. ס׳איז אויך אדורכגעפיהרט געווארען א רעוויזיע ביי די אוקראינער סקויטען. די פאליציי איז צוגעטרעטען אויסצוהערען די ארעסטירטע. 3

„פיאסט" ענדערט נישט זיין בעציהונג צו דער רעגירונג.

ווארשא, 7. (טעלעפאניש) דער „פיאסט"־קלוב האט פערעפענטליכט פאלגענדען קאמוניקאט: נאכ׳ן אדורכפיהרען פון א נייער דיסקוסיע פעגען דער פאליטישער אוןווירטשאפטליכער לאגע פון דער מלוכה און וועגען דער לאגע פון דער אגראר־ווירטשאפט, שטעלט דער קלוב פעסט, אז ער האט נישט קיין גרונד צו ענדערן זיין ביז־אצטיגע שטעלונג בנוגע דער רעגירונג.

א ווייסרוסישער קלוב אין סיים.

ווארשא, 7. (טעלעפאניש). די רעפוטאטען פון ווייס־רוסישען אוקראינישען קלוב יערעמיטש און ניכניעוויטש און די סענאטארען ראגולא און באגראנאוויטש האבען געמאלדען, אז זיי טרעטען ארויס פון ווייסרוסיש־אוקראינישען קלוב און גרינדען אן אייגענעם ווייס־רוסישען קלוב.

קליינער פעליעטאן.

איך בין מקנא די מארסיאנער...

א גרויסען רעש האט אנגעמאכט אויף דער וועלט דער לאנדאנער געלעהרטער ד״ר מענספאלד ראבענזאן מיט זיין גרוס, וואס ער האט געשיקט צום פלאנעט מארס, דורך א ראדיא-טעלעפאן, הגם ער האט קיין תשובה נישט ערהאלטען, דעם דאזיגען דאקטאר האט זיך שטארק געוואלט וויסען ווי לעבען עפעס מענשען אויף די עולמות העליונים.

און פערקוקענדיג זיך אויף איהם, האט א צווייטער ענגלישער געלעהרטער, דער ביאלאג פאלדען, זיך גענומען צו דער זעלביגער מלאכה, און ער איז שוין טאקע א ביסעל ווייטער געקומען מכח די מארסיאנער.

דער ביאלאג פאלדען האט ארויסגעפונען, אז מענשען זענען צוזאמענגעשטעלט פון קערפערטיילען, וואס מ׳קאן זיי פונאנדערנעהמען און צוריק צוזאמענשטעלען, אזוי ווי רעדלעך פון א זייגער.

חען א מארסיאנער למשל ווערט קראנק, האט א שלעכטען מאגען, אדער א שוואך הארץ, נעהמט מען ארויס דעם מאגען, אדער דאס הארץ און מ׳פערבייט מיט נייע. הכלל, מ׳קאן ביים מענשען יעדען קערפערטייל ארויסשרויפען און ער בלייבט פריש און געזונד.

א שאד כ׳לעבען, א גרויסער שאד, וואס אויף אונזער זינדיגען פלאנעט איז נישט דאסזעלבע איינגעפיהרט. מיר וואלטען דאך געקאנט זיין געהאלפענע, וואס געהאלפענע הייסט. מיר וואלטען דאן פטור געווען אזוי ווי אין סידור שטעהט, מכל צרה וצוקה, ומכל נגע ומחלה.

עפעס א קלייניגקייט צו זאגען, וואס פאר א גליק וואלט געווען פאר אונז, ווען כדומה למשל מיר דערוויסען זיך, אז אין יענער און יענער צדקה-חברה איז עפעס א צו גרויסער חיסור אין דער קאסע און מיר נעהמען איינס, צוויי, דריי און מיר שרויפען ארויס די פינגער ביי די גבאים און מיר זענען זיכער, אז ווייטער וועט שוין זיין על צד היותר טוב.

אדער, אז מיר קומען מאל אויף א פערזאמלונג, מיר הערען ווי א רעדנער נודעט, מאכען מיר נישט קיין שהיות און מיר שרויפען איהם ארויס די צונג...

וואס זאל איך אייך זאגען יודען, איך בין מקנא די מארסיאנער...

שר של אש.

א בלוטיקער שפאס פון א פריץ — א סאדיסט.

שיסט א 19-יעהריגען יודישען בחור מיט'ן אויסגעשריי: „מאש טאביע, זשידקו"!

קיין ווילנע איז געבראכט געווארען אין „משמרת חולים" א שטערבליך פערוואונדעטער יונגערמאן חיים נאלוב פון לעבערעווע.

ווי ס'ווייזט זיך ארויס, האט מיט דעם דערמאנטען יונגענמאן פאסירט אט וואס: חיים נאלוב, 19 יאהר אלט, א געוועזענער שילער פון ווילנער העברעאישען לעהרער סעמינאר, איז א זוהן פון א בעוואוסטען תבואה-סוחר פון לעבערעווע. נאר לעצטענס האט ער פערלאזען דעם סעמינאר און זיך אפגעגעבען צום האנדעל.

זונטאג 8 אווענט בעת נאלוב מיט די ברידער שמואל (ראטמאן פון לעבערעווער מאגיסטראט) פייוועל, נחום פאזניאק און א געוויסער יודישע פרוי (אלע פון לעבערעווע) זענען געפאהרען אויף א פויערשער פוהרל פון מאלארעטשנע אהיים קיין לעבערעווע, און אפפאהרענדיג א דריי קילאמעטער פון מאלארעטשנע, איז פלוצלונג אנטקעגען זיי אנגעפאהרען א „בריטשקע" מיט א פאר געשפאנטע פערד, אויף וועלכער ס'איז געזעסען א קוטשער מיט עפעס א פאסאזשיר, און בעת די בריטשקע האט זיך דערנעהנטערט, האט זיך דער פאסאזשיר פון דער „בריטשקע" דערהערענדיג די יודישע שטימען א שטעל אויף געטון און אויסגעשריען: „סטאיציע-זשידקי" און נטראכטענדיג קיין רגע, האט ער ארויסגעכאפט א רעוואלווער און אן א פארוואס, אויסגעשאסען אין די יודען. תיכף האט זיך דערהערט א גוואלטיגער אויסגעשריי פון חיים נאלוב: „ראטעוועט!" די קויל האט מיר אין הארץ געטראפען! און איז געפאלען אין חלשות, בעגיסענדיג זיך מיט א טייך בלוט, וואס סהאט פון איהם ארויסגעשטראמט. דער בעסטיאלישער מערדער דערהערנדיג דעם אויסגעשריי פון זיין אומגליקליכען קרבן האט נאך צוגעגעבען מיט א לוסטיגער שטים: „טראם דאבושע, מאש טאביע, זשידקו" און הייסענדיג דעם קוטשער טרייבען די פערד, איז ער שנעל פערשוואונדען געווארען.

אויף דעם יודישען פוהרל איז ענטשטאנען א גוואלטיגער יללה, מ'האט פערקערעוועט דאס פוהרל און צוריקגעפאהרען קיין מאלארעטשנע, וואו מ'האט דעם דורכגעשאסענעם יודישען 19-יאהריגען נאלובן געגעבען די ערשטע הילף און אין א שווערען צושטאנד האט איהם זיין ברודער מאקס גאלוב, געבראכט קיין ווילנע אין „משמרת-חולים", וואו ס'האט איהם אפערירט.

ווי ס'האט זיך ארויסגעוויזען איז דער ברוטאלער מערדער, וועלכער האט אן א פארוואס געשאסען גאלוב'ן, נישט מעהר און נישט ווייניגער ווי דער בעוואוסטער פריץ פילעצקי, וועלכער איז אנ'איינגענטימער פון איינעגע גרויסע גיטער און זיין שטענדיגער וואוין-ארט איז אין א גוט, 5 קילאמעטער פון לעבערעווע. ווי די לעבערעווער גיבען איבער, איז פילעצקי א בעוואוסטער אנטיסעמיט אנ'אנהענגער פון דער אמאליגער „פאנשטשיזנע" און האט שוין אויף זיין געוויסען א רייהע ענליכע בלוט-שפאסען, אגב איז דער שולדיגער פון דאזיגען בלוטיגען שפאס א נאהענטער בעקאנטער פון פאטער פון דעם שווער פערוואונדעטען, וועלכער איז געשטאנען אפט מיט איהם אין האנדעלס-בעציהונגען. דער סאדיסטישער פריץ, וועלכער מיינט נאך אלץ, אז ער לעבט אין די צייטען פון „פאנשטשיזנע", פרובט זיך נאך כלומרשט פערענטפערען, אז ער האט נישט געוואוסט, אז ס'פאהרען דא זיינע בעקאנטע „זשידקעס".

אט דער שוידערליכער פארפאל מיט גאלוב'ן, וועלכער דערמאהנט מיט זיין ווילדקייט די גרויאמקייטען און הפקרות פון דער פאנשטשיזנע-צייט, האט ארויסגערופען א גוואלדיגע אויפרעגונג ביי דער יודישער בעפעלקערונג פון לעבערעווער און מאלארעטשנער געגענדען. ס'איז צו האפען, אז די נעהעריגע מאכט ארגאנען וועלען תיכף דורכפיהרען א שטרענגע אויספארשונג פון דעם בעסטיאלישען אנפאל און דער שולדיגער וועט ווי געהעריג בעשטראפט ווערען.

א. י. העקלער.

יורידישע עצות.

אין דער דאזיגער אפטיילונג גיט די רעדאקציע פון „נייעם פאלקסבלאט" ענטווארטען אויף יורידישע פראגען, וואס ווערען צוגעשיקט שריפטליך פון אונזערע לעזער.

קופאן.

יורידישע אפטיילונג

פון נייעם פאלקסבלאט.

[illegible]

גילטיג דעם 8-טען נאוועמבער 1928

8310. **א זאמלער פון „נ. פ." פון מאגיסטראצקא**
ס'איז אבהענגיג דערפון, וואס דער פאקעט ענטהאלט.

8311. **א לעזער פון ג. זאזשעווסקא.**
בכדי זיך צו עפענען א רעכטס-קאנסולטנט ביורא דארף מען נישט בעזיצען קיין שום אלגעמיינעם אדער ספעציעלען בילדונגס-צענז. מען דארף נאר אויסקויפען א 3-טע קאטעגאריע פאטענט און מעלדען וועגען דעם דער סטאראסטווא.

—:o:—

8312. **א גרופע ארבייטער פון א שניידער-ווערקשטאט.**
אויב דער אינטערנעהמער פאדערט פון אייך איבערצוגעהן אויף שטיק ארבייט, הייסט עס, אז ער וויל ענדערען די ביזהעריגע ארבייטס-בעדינגונגען אין אזא פאל קומט אייך א 2 וואכענדיגע קינדיגונג.

—:o:—

8313. Sz. N.
געוויס אויב איהר האט מיט אייער פערשטארבענעם מאן נישט געהאט קיין חתונה-אקטען אין אויך נישט קיין קינדער, קאנט איהר עקסמיטירט ווערען פון דער וואוינונג.

8314. **א לאקאטאר פון ווסכאדניא.**
די טענה פון הויזווירט, אז פאר א וואוינונג אין וועלכער ס'ווערט גלייכצייטיג געפיהרט א ווערקשטעל, מוז מען צאהלען 20 פראצ. טייערער איז נישט פערשטענדליך — איינס פון די ביידע ווערט צו וואוינונג בעטראכט פאר אנ'ארבייטס-לאקאל דארפט איהר בעצאהלען די פולע 100 פראצ., האלט מען ווייטער אזא לאקאל פאר א פריוואט-וואוינונג דארף מען נישט מעהר צאהלען ווי 55 פראצ. פון גרונד דירה-געלד. הגם די געריכטען משפט'ן נישט אין אזעלכע פאלען איינהייטלעך, פונדעסטוועגען ראטען מיר אייך צוצושיקען דעם הויזווירט דירה-געלד לויט'ן פראצענט-סוס פאר א וואוינונג.

8315. **א לעזער נ' 182.**
די פ. ק. א. איז בערופען צו שליסען אבמאכען וועגען לעבענס-פערזיכערונג אין דער הויך ב'ז 10 טויזענד זלאטעס ביי 1,200 זלאטעס יעהרליכע רענטע.

—:o:—

8316. **ש-ווימש**
די צאל-מאכט גיט צוריק פאר יעדע 100 קילא געפארבטע וואל ריינע 62 זל. געמישטע מיט געפארבטען בייגוואל — 60 זל. פערשטעהט זיך נאר אין דעם פאל — ווען דער עקספארטירטער גארן איז אויסגעארבייט געווארען אין פוילען און ביי דער אויסארבייטונג זענען בענוצט געווארען אויסלענדישע פערצאלטע כעמיקאלען.

—=:§:=—

8317. **ח. ב.**
וועגען אייערע ענינים ראפט איהר זיך פערשטענדיגען פערזענליך מיט אונזער יוריסט, טעגליך פון 3—4 מיטפרעננענריג די צייטונג.

8318. **פ. פון זגערזש.**
אויב די פרעטענסיעס פון די געליטענע וועלען ווערען געשטילט און איהר וועט קענען בעווייזען, אז אין קריטישען מאמענט האט איהר זיך געפונען אין א געדריקטע לאגע, וועט מען אייך פערמשפט'ן נישט מעהר, ווי אויף 3 חדשים, וואס די אמנעסטיע וועט אין גאנצען דעקען.

—=:§:=—

8319. **א 1894**
אויב איהר האט ביזהער אויף קיין מיליטער-איבונגען נאך נישט געדארפען געהן און אויף די קאנטראל-פערזאמלונגען אין יאהר 1926 זענט איהר געוועזען, ווערט איהר צו די איצטיגע קאנטראל-פערזאמלונגען שוין נישט גערופען.

דער פראנצויזישער „אלפאנס" און די זיטען-פאליציי.

די סאניטארע קאמיסיע פון היגיענע-מיניסטעריום האט מיט א געוויסער צייט צוריק געפאדערט, אז אין פראנקרייך זאלען אינגאנצען אפגעשאפט ווערען די שאנד-הייזער. די קאנטראלירטע פראסטיטוציע אויף דער נאם — האט די קאמיסיע גע'טענה'עט — וועט פולשטענדיג קלעקען פאר'ן געברויך, און ס'וואלט איינמאל פאר אלע מאל געווען א יושר צו פערמאכען די „הייזער", פאר וועלכע מען האט נישט געפונען קיין פאסיגערען נאמען ווי „שאנד-הייזער".

אט דער פראיעקט איז גאנץ ענערגיש בעקעמפט געווארען דורך ד"ר ביזאר, הויפט-דיקטאר פון דער פרעפעקטור, וועלכער רעכענט זיך אלס א גרויסער אויטאריטעט אויף דעם געביט.

ד"ר ביזאר האט בעוויזען מיט א גאנצער רייהע טאבעלעס און ציפערן, אז דער געזונד-צושטאנד פון די „מיידלעך" אין די „הייזער" איז פיל צופרידענשטעלענדער פון די אנדערע קאטעגאריעס „מיידלעך".

אויפ'ן סמך פון זיין לאנג-יעהריגער עקספיריענג איז ד"ר ביזאר'ן געראטען צו איבערצייגען, אז פון מעדיצינישען שטאנדפונקט איז די הייזער-פראסטיטוציע די, וועלכע גיט דעם קלענסטען פראצענט קראנקהייטען.

„פערמאכענדיג די הייזער — שרייבט ד"ר ביזאר, — איז נישט נאר וואס די פראסטיטוציע ווערט נישט אפגעשאפט, פערקעהרט: מ'רוקט זי ארויס אין פראנט, מ'שטעלט זי ארויס בולט'ער, מ'פערגרעסערט דעם רייץ, מ'מאכט, אז זי זאל ווערען אנזעהעווריגער, טומעלדיגער".

די צאהל פון די פרייע פראסטיטוטקעס (פאטענטירטע) איז געווען אין פאריז דעם 1-טען יאנואר 1923 — 4355, אנשטאט 5189 אין יאהר 1914. די צאהל פון „מיידלעך", וואס ארבייטען אין „הייזער" איז געווען 2120 אנשטאט 1185.

די זיטען-פאליציי האט ארעסטירט אין יאהר 1922, 1181 „נישט-אונטערזארגע", אנשטאט 2957 אין יאהר 1914.

*

די פראסטיטוטקע, „וואס איז מעהר צו בעדויערען ווי צו פערדאמען". וועלכע האט פערלוירען אין לעבען אלע איהרע פריינד, וועמען די געזעלשאפט פעריאגט, פערטרייבט; אט די פרוי, וועלכע האט אנגעוואוירען יעדע שטיק פון דער געזעלשאפט. כאפט זיך אן באראי אן א שטרוי, כדי זי זאל זיך נישט טרינקען.

איהר שטרוי איז דער „אלפאנס", דער „מאק" — ווי מ'רופט איהם היימיש אין דער הלשות-רינער געזעלשאפט פון דער פראסטיטוציע.

איהם וועט די פראסטיטוטקע אזעקשענקען איהר „קניפעל", איהר ליבע.

יא, איהר ליבע. רען ווי פאראדאקסאל דאס זאל נישט קלינגען, איז נאך אפילו ביי דער ביליגסטער פראסטיטוטקע פערבליבען אין הארץ א הייליג ווינקעל, וואו ס'האלט זיך אויף איהר ליבע. אט די פרויען, פון אלפאנס — געשמיסענע, געפאסעוועטע, געשלאגענע, מיט די פיס — געטרעטענע, קומען צו געהן צו זייער „מאק", און מיט טרעהרען אין די אויגען פאלען זיי פאר זייער „האם"! (מאנספערשוין). ווי די געשלאגענע הינד האבען זיי ליב: משוגע, פאטאלאגיש, היסטעריש.

ווי אלץ אין זייער לעבען איז אויך די ליבע אלקאהאליזירט, געמישט מיט שנאפס, מיט אר בערטריבענעם איפעט, מעגען פעטש — קנאלען, אויערן — הילכען, מעסער — בלאנקען, אבי דאס זאל קומען פון איהם, פון געליבטען פון מיין ליבע, פון געליבטען פון מיין הארץ, פון איהם, פון איהם, פון מיין „מאנספערשוין"!

און דער דאזיגער פארשוין, דער „מאק" ווייסט, אז זיין „כלה" שטארבט נאך זיין טריט און ער גיט איהר צו פיהלען זיין פויסט ביי מאנכע „וואוילע יונגען" איז דאס נאך א סיסטעם, א סגולה נאך צו פערשטארקען די מעגליכע אויטאריטעט — די טרויעריגע רעפוטאציע.

„וואס מעהר ער שלאגט זי — איז פערהאן א ווערטעל אין דעם וועלט'ל — אלץ מעהר האט זי דיך ליב"!

אפילו שלאפענדיג חלומ'ט זי פון איהם, פון איהר „האמע" (מאן) און ער, דער „האמע". דער אבן-טוב, דער טייערער פויגעל שטעהט זיך רעדן וויל ביים שפיגעל, ראזירט זיך מיט פיינע, ריינע מעסערס, פרעסט זיך אוים א פיינעם זיידענעם קראוואט, מאניקירט זיך די נעגעל און ווער איז צו איהם גלייך — צו דעם „האמ'ע"!

*

אויב די פרוי איז אמאל בעטראכט געווארען אין די אלטע צייטען, ווי א הייליגע, ווי א פריסטערין, איז אבער דער אלפאנס תמיד בעטראכט געווארען ווי א פאראזיט פון דער געזעלשאפט, ווי א מיקראב אויפ'ן געזעלשאפטליכען ארגאניזם, ווי א שפין פון וועלכען מ'מוז פטור ווערען. צו איהם איז די געזעצגעבונג תמיד און אומעטום געווען שטרענג. אין פראנקרייך פאלט דער „מאק" ארונטער אונטער'ן געזעץ פון 27-טען מאי 1885, וועלכער זאגט, אז פרויען-הענדלער ווערען בעשטראפט מיט תפיסה פון דריי חדשים ביז צוויי יאהר, מיט א געלד-שטראף פון הונדערט ביז טויזענד פראנק און דאן דראהט זיי אויסגעוויזען צו ווערען פון פראנקרייך אויף א משך פון 5 ביז 10 יאהר. כאפט די זיטען-פאליציי אנ'אלפאנס ביים פראוואצירען א מינדעריעהריגע צו פראסטיטוציע, צווינגען א פרוי זיך צו פערקויפען, אדער ווען מ'געפינט ביי איהם געוועהר, ווערט דער אלפאנס בעשטראפט נישט ווייניגער ווי מיט צוויי יאהר ביז פינף יאהר תפיסה.

קיינמאל האט זיך פאליציי נישט צערעמאניעט מיט דעם פרויען-הענדלער און זיין פראפעסיע איז קיינמאל נישט געווען קיין גרויס כבוד פאר א ערנהאפטען מענשען.

אין מאנכע שטעט פון פראנקרייך האט אמאל דער אלפאנס געקריגען שמיץ און איז פשוט ארויסגעטריבען געווארען ווי א טמא. אין פאריז האט מען איהם געמאכט א גאנצען „פאראד", מ'האט איהם ארויפגעזעצט אויף אנ'אייזעל, מיט'ן פנים - זייט מוחל — צום עק, איהם אנגעטון א שטרוי-היטעלע און איהם אויפגעהאנגען א שילד. אזוי האט מען דעם אלפאנס ארומגעפיהרט מיט „מוזיק" איבער די גאסען און איהם אנגעטון דעם פערדינטען „כבוד".

אין טולוז, למשל איז געווען נאר אנ'אנדערען מנהג: מ'האט איהם פשוט גענומען פאר'ן קאלנער און אונטערגעטונקט אין טייך.

דער דאזיגער מנהג איז אויסגעפיהרט געווארען — ווי ס'פאסט פאר אזא פארשוין — מיט א גרויסען צערעמאניאל. דער אונטערגעטונקטער העלד האט געהאט צו געדענקען די „טבילה" זיין גאנץ לעבען.

די „אונטערגעטונקטע" האט מען די העלדען גערופען.

*

פאר'ן יאהר 1916 האט די זיטען-פאליציי געהאט גרויסע שטרונגען צו ארעסטירען דעם פרויען-הענדלער, ווייל דאס געזעץ פון יאהר 1903 האט בפירוש געזאגט, אז מ'קאן ארעסטירען אנ'אלפאנס דאן, ווען מ'זעהט אויסדריגגליך, אז א פראסטיטוטקע גיט איהם איבער איהר פערדינסט.

איצט האט דער זיטען-פאליציי פיל מעהר פרייקייטען אין זיין ארבייט. נאטירליך, דארף דער פאליציסט ברענגען ראיות צו זיין חשד. און דער ארעסט מוז זיין בעגרינדעט אויף פאקטען.

פאר דער לעצטער צייט איז די צאהל פון די אלפאנסען אין פאריז בעדייטענד געפאלען.

די זיטען-פאליציי וואכט אויפ'ן גרויסען פרויען האנדעל, וואס ווערט געטריבען אין פאריז, ווי אין יעדער גרויסער שטאט, דער עקעלהאפטער האנדעל האט זיך זיינע מערק, מעקלערס, אימפארטערען און עקספארטערען. פון פאריז געהען אפ גאנצע טראנספארטען „סחורה" איבער דער וועלט. די פראנצויזישע „פירמע" איז נישט קיין שלעכטע. ארגענטינא איז א גרויסע אפנעהמערין פון פאריז.

אין פאריז האלט זיך דער פרויען-האנדעל „אנגרא" ביי פארט סען-דעני. דארט ווערען טאג-טעגליך געמאכט „געשעפטען" אויף טוזוענדער, פרויען האנדעל, ווי פיש-האנדעל, דארט זענען די „האנדלען" פאר דער פרוי.

א „גרינער" וועט קיינמאל נישט זוכה זיין צו פערשטעהן, וואס דארט אין די „בארען" ווערט גערעדט צווישען „מאקען". אנ'ארגא, וואס נאר דער „ווידע רע ווידע" (דער אמת'ער פון די אמת'ע) פערשטעהט. מ'רעדט פון עפעל, בארען, פלוימען, און אין דער אמת'ען זענען דאס — פרויען.

אריינצודרינגען דארט דארף מען זיין א „בלאטער" — א היימישער, אנדערש וועט איהר אהינצו נישט אריין.

*

דער פרויען-האנדעל ווערט איינגעפרימט ביי גרויסע פאבריקען, אטעליעס, אומעטום, מיט איין ווארט, וואו ס'איז פערהאן גויט און עלענד.

נעהט ארויס א יונג מיידעלע אויף א פאר הויכע אומזיכערע קנאפל — די ערשטע הויכע קנאפל אוודאי — זי לאזט זיך צו מעטרא. דארט וואקסט אויס א „מעסיע ביען גאלאן" (גאלאנטער הער).

— מארמואזעל!

דאס מיידעל בלייבט שטעהן ווי א פעריאגט קעלבעל.

א ווארט פאר א ווארט. דער „מעסיע ביען גאלאן" איז שעהן, האט א שעהנעם שמייכעל, טראגט זיידענע העמדער, שמינקט זיך אונטער, ווי א פרוי, און איז אזא גוטער, אזא גוטער!

ער וועט זי קליידען, נאהרען, שוכען, אריינפיהרען אין דער גרויסער ליכטיגער וועלט, איהר אראפנעהמען דאס „טעלערל פון הימעל" און דאס מיידעל, ס'רוב דאס נאאיווע פראווינץ-מיידעל גלויבט אין דעם „מעסיע ביען גאלאן" — און ביסלעכווייז, ביסלעכווייז — דאס ארימע מיידעל פאלט אריין אין נעץ...

*

אין פאריז עקזיסטירט אפילו אנ'אינסטיטוציע מיט'ן נאמען „דאס יונגע מיידעל", וואס נעהמט אונטער איהר שוץ די יונגע מיידלעך, וואס קען מען אהער אהן עלטערען. די דאזיגע אינסטיטוציע האט שוין פערהיט א סך מיידלעך פון תהום. די זיטען-פאליציי האט נאך אבער ליידער א סך ארבייט אויף דעם געביט און וועט נאך אזוי גיך נישט בלייבען ארבייטסלאז!

דאס עקעלהאפטע פראבלעם פון פרויען-האנדעל איז איצט איבערגעגאנגען דורך אנ'אפמאך צום פעלקער-בונד אין גענף, און, לאמיר האפען, אז איהם וועט געלונגען צו געפונען א תרופה אדער תרופות, אז די דאזיגע סאציאלע און עקאנאמישע געלינגערטע ווערען צום וואויל פון דער גאנצער נאמיש-געזעלשאפטליכע מכה זאל געהיילט ארער געזעלשאפט.

(פאריזער היינט). **נ. פראנק.**

יאָר ז. — 8 נאָוועמבער 1928

„נייער פאָלקסבלאַט"

יאָר ז. — 8 נאָוועמבער 1928

מיט וואָס זאָלען מיר בעצייכנען דעם 10-יעהריגען יובל פון דער אומאָפּהענגיקייט פון דער פּוילישער רעפּובליק.

אַנ'אָפענער בריף צו דער יודישער קאָלאָ פון דעפּ. דר. צ. שאַבאַד.

דעם 3־טען נאָוועמבער האָב איך בעקומען אַן'אָפיציעלען עקספּרעס־בריף פון סעקרעטאַר פון דער יודישער קאָלאָ מיט אַזאַ נוסח:

„אום צו בעעהרען דעם 10־יאָהריגען יובל פון דער פּוילישער מלוכה, האָט דאָס דירעקטאָריום פון קרן־קימת בעשלאָסען איינצושרייבען די דאָזיגע היסטאָרישע געשעהעניש אין גאָלדענעם בוך (ספר הזהב) פון נאַציאָנאַל־פאָנד. אין צוזאַמענהאַנג דערמיט ניט דער נאַציאָנאַל־פאָנד אַרויס אַן'אויפרוף אונטערגעשריבען דורך אַ רייהע יודישע אָרגאַניזאַציעס. דאָס דירעקטאָריום האָט אויך פאָרגעלייגט, אַז דעפּ. גרינבוים זאָל געבען זיין אונטערשריפט אין נאָמען פון יודישען קאָלאָ. אויף דער „קאָלאָ"־זיצונג פון דעם 31־טען פ. ח. איז בעשלאָסען געוואָרען, אַז אַלע יודישע דעפּוטאַטען און סענאַטאָרען זאָלען דעם אויפרוף אונטערשרייבען. דעריבער פרעגען מיר אייך אָן, צי איהר ווינשט זיך, אַז אויך אייער אונטערשריפט זאָל אונטער דעם אויבענדערמאָהנטען אויפרוף געשטעלט ווערען".

אויף דעם בריף האָב איך תיכף טעלעגראַפיש געענטפערט, אַז איך בעט מיין פאַמיליע נישט אונטערשרייבען.

יאָ, איך האָב געהאַט דעם מוט — אַזוי צו ענטפערן, נישט קוקענדיג, וואָס, ווי ס'שרייבט דער הער סעקרעטאַר, „אַלע איבריגע אָהן אויסנאַם מיטגלידער פון קאָלאָ האָבען שוין זייער הסכמה געגעבען".

איך האַלט פאַר נויטיג אויך עפענטליך צו מאָטיווירען מיין ענטפער, הגם איך ווייס, אַז צוליב דעם וועט מיין איינזאַמקייט אין קאָלאָ זיין נאָך בולט'ער.

געעהרטע הערען פון קאָלאָ! איך האַלט אויך, אַז די יודישע פאַרלאַמענטאַרישע רעפּרעזענטאַנץ וואָלט געדאַרפט מיט וואָס ס'איז וויכטיגעס בעצייכנען דעם 10־יאָהריגען יובל פון דער אומאָפּהענגיגקייט פון דער פּוילישער רעפּובליק, אָבער נישט פערוואַנדלען די „קאָלאָ" אין אַן'עקספּאָזיטור פון דער ציוניסטישער פּאַרטיי. אויב „דאָס דירעקטאָריום פון קרן־קימת האָט בעשלאָסען איינצושרייבען די דאָזיגע היסטאָרישע געשעהעניש אין „גאָלדענעם בוך". האָט עס געקאָנט טון גאַנץ לייכט אויף זיין אייגענער אַחריות און אויף זיינע אייגענע מיטלען. אויב איך האָב קיין טעות נישט, איז גענוג מנדב צו זיין אַ 100 דאָלאַר, אום צו זיין פערשריבען אין דעם ספר הזהב.

אויב די ציוניסטישע פּאַרטיי געפינט, אַז אַזאַ סומע איז צו קליין פאַר אַזאַ היסטאָרישער געשעהעניש, האָט זי געקענט אויף דעם זאַמלען צווישען איהרע מיטגלידער אַ גרעסערע סומע. אָבער די קאָלאָ, די יודישע פאַרלאַמענטאַרישע רעפּרעזענטאַנץ, וואָס וויל פאָרשטעלען מיט זיך דאָס גאַנצע פּוילישע יודענטום — אויב שוין יאָ מיט וואָס ס'איז „בעעהרען דעם 10־יאָהריגען יובל פון דער פּוילישער מלוכה" — האָט זיך געדאַרפט ענטשליסען אויף צו בויען, צוליב דעם דאָזיגען יובל אַזאַ אינסטיטוציע, וואָס זאָל כאָטש, אין וועלכער ס'איז מאָס — ערלייכטערן די לאַגע פון די יודען אין פּוילען גופא.

מיינע הערען! אויף דער בעראַטונג, וואָס איז דאָ נישט לאַנג פאָרגעקומען אין וואַרשע, אין וועלכער ס'האָבען גענומען אַנטייל אויך אַ בעדייטענדיגע צאָהל דעפּוטאַטען און סענאַטאָרען, איז גענוג דייטליך אויפגעוויזען געוואָרען, אַז די עקאָנאָמישע לאַגע פון די יודען אין פּוילען איז אַ קאַטאַסטראָפאַלע. די יודען ווערען וואָס פון טאָג אַרויסגעשטויסען פון די עקאָנאָמישע פּאָזיציעס, וועלכע זיי האָבען ביז אַהער פערנומען. די יודישע מאַסען ווערען פון טאָג צו טאָג אַלץ מעהרער פאַופּעריזירט. דער מיטעלשטאַנד איז פעראָרימט, דער קליינהאַנדעל געהט אונטער, די פערמיטלערייִ פערלירט איהר באָדען, בעלי־מלאכה און אַרבייטער זיצען אָהן אַרבייט און האָבען נישט פון וואַנעט צו לעבען, צעהנדליגער טויזענטער יונגעלייט געהן אום ליידיג און געפינען נישט קיין פערווענדונג פאַר זייערע כּוחות. פּה אחד איז אַרויסגעזאָגט געוואָרען אַ מיינונג, אַז אַזוי ווייטער קען נישט זיין!

חוץ דעם, וואָס ס'מוז כּלפּי חוץ געפיהרט ווערען דער פּאָליטישער קאַמף פאַר גלייכבערעכטיגונג, פאַר רעכט אויף אַרבייט, מוז אויך אין דער זעלבער צייט כּלפּי פנים געטון ווערען, כדי ראַדיקאַל איבערצובויען די סאָציאַלע סטרוקטור פון דער יודישער בעפעלקערונג. ס'מוזען געזוכט ווערען נייע פּרנסות, נייע מעגליכקייטען פון פּראָדוקטיווער אַרבייט. וואָרום דער שווערער עקאָנאָמישער קריזיס, וואָס די יודען לעבען איצט איבער אין פּוילען, העננט נישט אָפּ בלויז פון דעם אַליין, וואָס די רעגירונג נעהמט נישט אין אַכט די עקאָנאָמישע (אויך נאַציאָנאַל קולטורעלע) אינטערעסען פון די יודישע בירגער, אויך נישט נאָר — פון דער גאַנצער יודיש־פיינדליכער פּאָליטיק אין לאַנד. עס איז אָנגעוויזען געוואָרען אויף דער בעראַטונג, אַז אויך די אַלגעמיינע עקאָנאָמישע לאַגע פון פּוילען, איהר רוחק אין דרויסענדיגע מערק, די גאַנצע פינאַנץ־פּאָליטיק, דער עטאַטיזם, סינדיקאַטען, קאָאָפּעראַטיווען און אַ גאַנצע רייה נאַטירליכע עקאָנאָמישע פּראָצעסען פיהרען דערצו, אַז דער יוד. דער פערמיטלער, דער קליינהענדלער, דער בעל־מלאכה, דער אינטעליגענט ווערען אַרויסגעשטויסען פון אַ רייה פּראָפעסיעס און קענען נישט אויסהאַלטען די קאָנקורענץ. אָט איז דאָך בעשלאָסען געוואָרען צו בילדען אַן'עקאָנאָמישען ראַט, ס'איז אויסגעקליבען געוואָרען אַ קאָמיסיע, וואָס דאַרף בעטראַכטען, שטודירען די געשאַפענע לאַגע און געפינען מיטלען, ווי אַרויסצוגעהן פון דעם דאָזיגען שווערען קריזיס, קיינער, ס'פערשטעהט זיך, מיינט נישט, אַז די נייע אינסטיטוציע (ווענען איהר אָרגאַניזאַציע רעדט איך דערווייל נישט) וועט תיכף געפינען די ריכטיגע רפואה און וועט גלייך אויסהיילען דאָס פּוילישע יודענטום פון דער שווערער מחלה. אָבער עפּעס אין דעם פּרט מוז דאָך שוין געטון ווערען. מען מוז דאָך שוין אָנהייבען אַרבייטען אויף דעם געביט. און אָט שטעהט טאַקע איצט פאַר אַ מעגליכקייט פאַר דער קאָלאָ — וואָס איהרע מיטגלידער זענען אַזוי בעשטאַנען אויף דעם, אַז דער נייער עקאָנאָמישער ראַט זאָל אַנדערש נישט זיין ביי דער „קאָלאָ", אַ מעגליכקייט לכבוד דעם יובל פון דער אומאָפּהענגיגקייט פון פּוילען, וואָס זי וויל בעעהרען, — אויפצוטון, וואָס ס'איז ממשות'דיגעס, צוגעפינען נייע פּראָדוקטיווע אַרבייט פאַר די יודען אין פּוילען.

איך בין טיף איבערצייגט, אַז פיל, זעהר פיל קען נאָך אויף דעם געביט אויפגעטון ווערען אין פּוילען. יעדער טריט אויף דעם וועג קען האָבען נישט נאָר אַ דירעקטען רעזולטאַט מיט דעם, וואָס ער וועט אַרויסרייסען פון נויט צעהנדליגער יודישע פאַמיליעס. יעדער אויפטו אין דער ריכטונג וועט

(ווייטער זעה 7־טע זייט)

50,000 „איבעריקע" יודען אין ווין.

(אַ בריף פון עסטרייך).

דאָס עסטרייכישע יודענטום האָט געוואַלטיגע זאָרגען מיט דער יודישער יוגענד בכלל און מיט די ברייטע שיכטען פון דער יודישער אינטעליגענץ, בפרט. נישטאָ קיין האָפנונג אויף פּרנסה פאַר'ן אויפוואַקסענדען דור, נישטאָ קיין פּלאַץ פאַר יודישע געלערנטע, פאָרשער, קינסטלער און אַנדערע גייסטיגע אַרבייטער.

אין דער לעצטער צייט האָט זיך די פראַגע אַזוי שאַרף צוגעשפּיצט, אַז זי איז געוואָרען כמעט אַן'עקזיסטענץ־פּראָבלעם פון עסטרייכישען יודענטום. אויך די געשוואָלענע ציפערן פון אַרויסטרעטונגען פון יודענטום און פון זעלבסטמאָרדען שטעהען אין אַ נאָהענטער שייכות מיט דער קאַרדינאַלער פּרנסה־פראַגע פון דער ווינער יודישער בעפעלקערונג.

עס איז אמת, אַז אויך די קריסטליכע דייטש־עסטרייכישע בעפעלקערונג שלאָפט נישט אויף רויזען און גירלאַנדען. אין פערקלענערטען, ווירטשאַפטליך־פונאַנדערגעריסענעם עסטרייך פיהרט יעדער שטאַנד און יעדער מענש אַ שווערען לעבענס־קאַמף. ספּעציעל אין ווין וועלכע איז אַלס הויפּט־שטאָדט צו גרויס און צו שטאַרק איבערבעפעלקערט אין פערהעלטעניש צום קליינעם הינטערלאַנד. אָבער דער ווינער יוד פיהרט דוקא אַלס יוד, אַ טויזענד מאָל שווערערע לעבענס און עקזיסטענץ־קאַמף.

די קאַריערע אַלס בעאַמטער אין מלוכה'שע אָדער קאָמונאַלע אַמטען און אינסטיטוציעס איז פולקאָם פערמאַכט פאַר דער אויסשטודירטער יודישער יוגענד, מען פּרובט אפילו נישט מעהר קריגען אַ פּלאַץ אין אַלע די עפענטליכע איינריכטונגען, אין וועלכע עס ליגט גענוג געלד פון יודישען שטייער־צאָהלער. פערשטעהט זיך, אַז די שטרענגסטע באַריקאַדען זענען אויפגעשטעלט אין די שולען געגען אַריינדרינגען חס־וחלילה פון אַ יוד אַלס לעהרער. אין די אַנדערע אַמטען ווייל מען נישט געבען קיין פּרנסה דעם יוד, בעת אין די שולען מוז מען נאַטירליך אָבהיטען די קריסטליכע קינדער פונ'ם איינפלוס פון יודישען לעהרער. דאָס זאָגט מען נאַטירליך עפענטליך נישט אַרויס אָבער מען טוט עס קאָנסעקווענט און אַזוי סיסטעמאַטיש, אַז מען קען צעהלען אויף די פינגער די יודישע לעהרער אפילו אין די געדיכט־יודישע בעוואוינטע בעצירקען.

פלעגען יודען זיך מוזען שטופּען מאַסענוויז אין די פרייע אינטעליגענץ־פּרנסות: דאָקטוירים, אַדוואָקאַטען, אינזשעניערען אין דער פרייע בוי־טעטיגקייט און אַלס פּריוואַטע בעאַמטע און אַנגעשטעלטע אין די בענק, אין די פאַבריקען, אין די גרויסע געשעפטס־הייזער און אין די געשעפטליכע קונסט־אונטערנעהמונגען. זענען אָבער אַלע פרייע אינטעליגענץ־פּרנסות אַזוי איבערפילט אין די לעצטע יאָהרען, אַז טויזענדער דאָקטוירים און אַדוואָקאַטען זענען נישט בכח צו פערדינען אפילו אַ טרוקען שטיקעל ברויט. די אינזשעניערען און אַרכיטעקטען האָבען פשוט נישט וואָס צו טון, ווייל עס איז איבערהויפּט נישט פאַרהאַן קיין פּריוואַטע בוי־טעטיגקייט אין ווין, צוליב דער סאָציאַליסטישער וואוינונגס־פּאָליטיק פון דער ווינער געמיינדע. אַ גאַנצע אַרמעע פון אַלטע געניטע אַרכיטעקטען און בוי־מייסטערס געהט אַרום פולקאָם לעדיג און פולט אויס אַ גרויסען פּראָצענט־זאַץ פון אינטעליגענטען־פּראָלעטאַריאַט, האָבען נאַטירליך יונגע טעכניקער אַ וודאי קיין שום האָפנונג נישט צו פערדינען אַ שטיקעל ברויט פון זייער פרישען דיפּלאָם.

די בענק ווידער, אפילו די גרויסע און זעהר רייכע בעהמען שוין לאַנג נישט אָן קיין נייע אַנגעשטעלטע. אדרבא, יעדעס יאָהר ווערט געקינדיגט אַ גרויסע צאָהל פון פריהערדיגע אַנגעשטעלטע, וועלכע פערמעהרען די מחנות פון אַרבייטסלאָזע. די עסטרייכישע בענק רעדוצירען זייער שטאַנד אין הסכם מיט דער פערקלענערונג פון דער מלוכה. דאָס זעלבע איז מיט די פאַבריקען און מיט די גרויסע עקספּאָרטען, וואָס קענען קוים האַלטען די אַלטע אַנגעשטעלטע. אויך זיי פערקלענערען כסדר דעם פּערסאָנאַל־שטאַנד און וועלען קיינמאָל נישט האָבען קיין פּלאַץ פאַר די גרויסע קאַדרען פון קאַנדידאַטען פון דער בראַנזשע. ביי פיל פאַבריקאַנטען און סוחרים, אפילו ביי יודישע, האָט זיך אַריינגעריסען די מערקווירדיגע מאָראַל אויפצונעהמען בעסער קריסטליכע, ווי יודישע אַנגעשטעלטע.

און אַ שווערער ברויט־קאַמף שאַפט מיט דער צייט אויך דעמאָראַליזאַציע. מען פּרובירט קריגען פּרנסה דורכ'ן פערלאָזען יודישקייט. מען אַסימילירט זיך מאַסענהאַפט, אַנטלויפענדיג פון דער יודישער קהלה, דאָס הייסט, מען ווערט אויס יוד אויך פאָרמעל און געזעצליך. אַנדערע זוכען פּרנסה ביי די אַנטיסעמיטישע רעגירונגס־פּאַרטייען און שמד'ען זיך צוליב דעם איינגאַנצען, הגם ביי די אַנטיסעמיטען העלפט אפילו שמד אויך נישט. צוליב אַ טויזענדסטעל פּראָצענט האָפנונג אַליין, וואַרפט מען איבער'ן הויפען די צוגעהעריגקייט צום אייגענעם פאָלק און אפילו צו דער אייגענער פאַמיליע.

דאָס אומגליק איז, וואָס עס איז נישטאָ קיין אויסזיכט אויף בעסערונג און קיין האָפנונג אויף אַנדערע צייטען. די עסטרייכישע יודישע פּרעסע און די יודישע פּאַרטייען זעהען די פערהעלטענישען כסדר שוואַרצער און טרויעריגער. אַלע ווייסען, אַז מען מוז זוכען וועגען און מיטלען, ווי אַזוי פערהיטען פון אַ קאַטאַסטראָפע און קיינער קען נישט אָנווייזען קיין וועג, פון וועלכען נישט איז האַלבוועגס זיכערען ערפאָלג. דאָס בעסטע וואָלט געווען די אויסוואַנדערונג פון ווייניגסטענס פופציג טויזענד ווינער יודען.

אָבער וואוהין קען מען היינט אַרויספיהרען אַזאַ צאָהל יודען, ווען אַלע איינוואַנדערונגס־לענדער זענען פערשלאָסען און אפילו דייטשלאַנד לאָזט נישט אַריין קיין אַרבייטס־זוכענדע עסטרייכער?!

מ. א. טאַנענבלאַט.

דער קאַמף

געגען אויסלענדישען אימפּאָרט

די לעצטע צייט געהט ביי אונז אַן אינטענסיווע אַגיטאַציע געגען דעם אַריינפיהרען אויסלענדישע סחורות. מ'זאָל זעהן אויסקומען מיט די אייגענע סחורות און נישט אימפּאָרטירען פון אויסלאַנד, ווייל דערמיט, וואָס מיר בענוצען אַזוי פיל פרעמדע סחורות, פיהרען מיר אַרויס דאָס געלד פון לאַנד, דערפון שאַפט זיך אַ פּאַסיווער האַנדעל־בילאַנס און דאָס דריקט אויף אונזער וואַלוטע, קען ברענגען צו אַן'ענטווערטונג פון אונזער געלד און ממילא אַרויסרופען אַ קריזיס.

אויסקומען מיט אייגענע סחורות! דאָס איז זעהר אַ שיינער לאָזונג און אויב מ'זאָל עס קענען אויספיהרען, וואָלט עס געווען אַ גליק פאַר דעם לאַנד און אויך פאַר'ן יחיד. מ'וואָלט געזען די ריכטיגע אָפּשפּאָרונג, ווייל די אויסלענדישע סחורות קאָסטען, געוועהנליך, זעהר טייער און שלעפען אַרויס דאָס געלד ביי דער בעפעלקערונג. ס'וואָלט זיך ווען בעגעהן אָן די אויסלענדישע זיידענס, אָן זייערע מאַשינעס, אויטאָמאָבילען; אָן זייערע מאַנופאַקטור און זיידענע זאָקען, אָן זייערע שיך און לעדער, אָן זייערע שטאָל און אייזען, גאַלאַנטעריע און אפשר אויך אָן דעם גאָלד און זילבער, בריליאַנטען און פּערל, וואָס ווערען אַריינגעפיהרט און נעהמען ביי אונז צו מיליאָנען; און פאַרוואָס זאָלען מיר זיך נישט בעגעהן אָן זייערע ווײנען, קאָניאַקען, פוטער און פּערפומען און אַפילו אָן זייערע זינגערס און שפּילערס, אָן זייערע פילמס און אינסטרומענטען, וועלכע שלעפען אַרויס אַזוי פיל געלד פון לאַנד?

ס'וואָלט באמת געווען זעהר גוט. מיר וואָלטען אין אַ גאַנץ קורצער צייט געוואָרען די רייכסטע מענשען אין דער וועלט. עפּעס אַ ווערטעלע צו זאָגען נישט בענוצען קיין אויסלענדישע סחורות, זיך בעגנוגענען דערמיט, וואָס מ'האָט, וואָס מ'אַרבייט אויס אַליין. מיט די אייגענע צעהן פינגער! מיין מאַמע ע"ה וואָלט זיך שטאַרק געפרייט, ווען זי וואָלט עס דערלעבט, ווייל זי האָט איהר גאַנץ לעבען געקעמפט געגען לוקסוס פון איהרע קינדער און אַליין האָט זי זיך באמת בעגאַנגען אָהן בי אַלע זיבען זאַכען: זי האָט נישט בענוצט קיין פודער און נישט קיין פּערפום, נישט קיין זיידענע זאָקען, לעפעל האָט זי געהאַט „פּראַזשעטענע", און זי איז געווען זיכער, אַז זיי זענען בעסער ווי זילבערנע. אָבער צי איהרע קינדער און אייניקלעך זענען אויך ביי דער זעלבער מיינונג און קענען זיך בעגעהן אָן דעם, איז ביי מיר אַ גרויסער ספק.

די פראַגע פון „זעלבסט־אויסקום" איז נישט קיין האַנדעל־פּאָליטישע, נאָר אַ קולטור־ציוויליזאַטאָרישע. מענשען וואָס שטעהן אויף אַ געוויסער הויך פון קולטור, קענען זיך גאַנץ אָפּט אָן די אַלע שיינע זאַכען נישט בעגעהן. מיר ווייסען, אַז דער תלמוד האָט געזאָגט, אַז אויב דער אָרימאַן איז אַ יורד און ער איז אַמאָל געווען געוואוינט צו רייטען אויף אַ פערד און קנעכט זאָלען פאַר איהם לויפען, מוז מען איהם די לוקסוס־אַרטיקלען צושטעלען.

דער קאַמף קען און דאַרף געפיהרט ווערען געגען לוקסוס בכלל, וועלכער האָט זיך אַריינגעריסען צו אונז נאָך דער מלחמה און רואינירט אונז עקאָנאָמיש און אפשר אויך מאָראַליש. מ'קען מסכים זיין אויף אַ „חרם" געגען די טייערע זיידענע זאָקען, געגען די שאַמפּאַניער־ווײן, געגען מעראַנער עפּעל און קאַליפאָרניער פּירות. אָבער זאָגען, אַז מיר זאָלען זיך איינגאַנצען בעגעהן אָהן פרעמדע איינפוהר, הייסט, אַז מיר זאָלען צוריקגעהן אין אונזער קולטור־ענטוויקלונג. מיר ווילען דאָך אָבער נישט קענען נישט זיך אַראָפּלאָזען צו דער מדרגה דערפאַר מוזען מיר אימפּאָרטירען געוויסע אַרטיקלען פון דער פרעמד.

די פאָדערונג פון אַ זעלבסט־בעגנוגענונג איז גאָר אַ גערעכטע, זי איז אָבער אַביסעל פריהצייטיג. ס'מוז נאָך זעהר אַ סך אויפגעטון ווערען, בּיז מ'זאָל קענען אַרויסגעבען דעם לאָזונג: בענוצט נישט קיין אויסלענדישע סחורות!

אַזוי לאַנג ווי אונזער אינדוסטריע, אונזער פאַבריקאַציע געפינען זיך אויף אַ פּרימיטיווער מדרגה, קענען מיר מיט די סחורות נישט אויסקומען און ווען אָנקומען צו אויסלאַנד.

ל. ט.

Dr. Z. Rakowski

ספּעציאַליסט אויערן, נאָז, האַלז־ און לונגען־קראַנקהייטען

[illegible] 9, טעלעפאָן 27-81.

אויפנעמען פון 12—2 און פון 5—7. [illegible] 17 פון 10—11 און פון 3—5

Dr. med. **H. Lubicz**

ציגלניאַנאַ 43, טעל. 32-41

ספּעציאַ. פאַר הויט, וועגערישע און מענער־שוואַכקייטען. היי זונג מיט קוואַרץ־לאַמפּען (האָר־אויספאַל)

נעהמט פון 8-10 און פון 5-8 אָווענד.

נייער פאלקסבלאט

דאס לאָדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

8 דאָנערשטאג — כה מרחשון תרפ"ט

נאוועמבער

זון-אויפגאַנג 6.40
זון-אונטערגאַנג 4.03

צום 10-יעהריגע אונאפהענגיגקייטס-יובל

(ע) דער בירגער-קאָמיטעט איינצוּאָרדנען די פייערליכקייטען פון 10-יעהריגען יובילעאום פון דער פוילישער אונאַפּהענגיקייט, ווענדעט זיך צו אַלע לאָדזער בירגער מיט פאָלגענדען אַפּעל:

דעם 11. נאָוועמבער 1928 פאַלט אויס דער גרויסער געדענקטאָג פון 10-יעהריגען יובילעאום פון דער אונאָפּהענגיקייט פון דער פוילישער רע-פובליק. די דאָזיגע יאָהרצייט וועט גאַנץ פוילען פייערן ערהאַבען און גראַנדיעז, אויסדריקענדיג דאָס געפיהל פון שטאָלץ און פרייד פון אַלע בירגער, דער לאָדזער קאָמיטעט מאַכט אַלע בעמיהונגען, אַז אויך ביי אונז זאָל די פייערונג ווי אַמ-שענסטען אויספאַלען.

זאָלען אַלע בירגער פון פוילען, אַלע איינוואוינער פון אונזער שטאָט אַנטיילנעהמען אין די פייערונגען. כדי צו מאַניפעסטירען די ליבע צום פאָטערלאַנד.

מיר פאָדערען דעריבער אויף אַלע געזעל-שאַפטליכע-, קולטורעלע-, פראָפעסיאָנעלע- און ספּאָרט-אָרגאַניזאַציעס צו נעהמען אַנ'אַקטיווען אַנ-טייל אין די דאָזיגע פייערונגען.

* * *

(2) עטליכע הונדערט אַרבייטסלאָזע גייסטיגע אַרבייטער האָבען זיך געווענדעט צו דער פערוואַלטונג פון אַרבייטסלאָזען-פאָנד. אין דער ווענדונג ווערט פערלאַנגט, אַז די פערוואַלטונג זאָל פאָרלעגען דעם אַרבייטסמיניסטעריום אין צוזאַמענהאַנג מיט'ן 10-יאָהריגען יובילעאום פון פוילענס אומאָפּהענגיגקייט צו בעשטימען פאַר די אַרבייטסלאָזע אַ ספּעציעלע גראַטיפיקאַציע.

* * *

(2) די „באַנק פּאָלסקי" האָט בעשלאָסען צו בעעהרען דעם 10-יעהריגען יובילעי פון פוילענס אונאָפּהענגינקייט דערמיט, וואָס עס וועט אַריינגעלעגט ווערען אויף דער קאָנטאָ פון יעדען בעאַמטען אַ סומע אין דער גרויס פון זיין חודש פערדינסט אויף פּראָצענט. דאָס געלד וועט דער בעאַמטער קענען אָפּנעהמען, ווען ער וועט פערלאָזען זיין פּאָסטען אין באַנק, עווענטועל ביים איבערגעהן אויף עמעריטור אָדער אין פאַל פון טויט.

* * *

ווי עס איז שוין געווען געמאָלדען, האָט דאָס דירעקטאָריום פון קרן קימת פּראָקלאַמירט אַן אַקציע איינצושרייבען דעם 10-יעהריגען יובילעאום פון פוילענס אומאָפּהענגיגקייט אין גאָלדענעם בוך פון קרן קימת לישראל.

דער היגער קק"ל קאָמיטעט מאַכט שוין אַלע נויטיגע פאָרבערייטונגען צו דער אַקציע, וועלכע וועט זיך אָנהייבען דעם קומענדיגען זונטאָג און וועט געפיהרט ווערען אין משך פון דער גאַנצער וואָך. עס ווערען אַרויסגעשיקט ספּעציעלע צירקו-לאַר-בריף אין וועלכע די יודישע בעפעלקערונג ווערט אויפגעפאָדערט אַנטייל צו נעהמען אין דער אַקציע און זיך בעשטייערען צו דעם צוועק.

ווי אזוי וועט די יודישע קהלה פייערן דעם אומאפהענגיגקייטס-יום-טוב?

(—) נעכטען אין אָוועגד איז פאָרגעקומען אַ ספּעציעלע זיצונג פון דער קהלה-פערוואַלטונג ווע-גען דעם אופן, ווי אַזוי זאָל די קהלה פייערן דעם פּוילישען אונאָפּהענגיגקייטס יום-טוב. עס איז בע-שלאָסען געוואָרען צו דער תפילה, וואָס וועט פאָרקו-מען דעם 11-טען נאָוועמבער 10 אַ זייגער אין דער פריה אין דער אַלטשטעטישער שוהל איינצולאַדען די וואָיעוואָדזשטווע, רעגירונגס-קאָמיסאַריאַט, פּראָ-קוראָר שמיט, פּרעזעס פון קרייז-געריכט, פּרעזעס פון פינאַנץ-קאַמער, שטאָט-קאָמענדאַנט, אָנפיהרער פון ר.אָ.ק. אאַ"וו. ס'וועלען אויך איינגעלאַדען ווע-רען די פערוואַלטונג פון דער קהלה, די מיטגלידער פון ראַט, ראַבינאַט און די ספּאָרט-פעראיינע. פאַר די קינדער פון די פאָלקס-שולע וועט זונטאָג פּאָרקו-מען אַ ספּעציעלע גאָטעסדינסט אין דער ווילקער שוהל, צו דער דאָזיגער גאָטעס-דינסט זענען רעלע-גירט געוואָרען פּרנס פּליוואַצקי און די רבנים קרול און סעגאַל. ס'וועלען אויך אַרויסגעשיקט ווערען בע-גריסונגס-דעפּעשען צום מלוכה-פּרעזידענט, מאַר-שאַל פּילסודסקי און פּרעמיער באַרטעל.

א סקאנדאל מיט א קאמא-ניק.

אויף פּאַמאַרסקאַ 4 וואוינט דער סוחר אליהו גאָלדשלאַק. מיט אַ צייט צוריק האָט ער געהאַט אַ פּראָצעס מיט זיין ווירט; אַזוי ווי ער איז אַ פערגרי-מענער מענש, האָט ער גענשטעלט דעם אַדוואָקאַט זאַכאַריאַש פינקשטיין און האָט איהם אַרויסגעגע-בען אַ פּאָלמאַכט. ביים פאָרשטעלען פּאָלמאַכט אין געריכט, האָט דער אַדוואָקאַט פערגעסען אַרויפ-קלעבען אַ שטעמפּעל-מאַרקע פאַר 2 זלאָטעס; גאָלדשלאַג איז דערפאַר בעשטראָפט געוואָרען מיט צעהן זלאָטעס, מען האָט געראַרפט אַוועקגענומען בע צאָהלען מיט קאָסטען 12.20 זל. דער אַדוואָקאַט האָט איהם בערוהיגט, צוגעזאָגט צו ערלעדיגען דעם ענין, דערווייל איז דער ענין נישט „ערלעדיגט" גע-וואָרען און ס'איז געקומען אַ קאָמאָרניק צו ה' גאָלדשלאַג און איבערגעלאָזט אַ מאַהנונגס-צעטעל שוין אויף 13.60 זל.

נעכטען בייטאָג אַרום האַלב 12 אַ זייגער איז אין גאָלדשלאַג'ס שטוב געקומען דער קאָמאָרניק איינצוקאַסירען דעם שטראָף. ער האָט אין דער היים געטראָפען אַ קריסטליך דינסטמיידעל, אַ ווע-שען און אַ פרעמד פרייליין.

ווען די דינסט-מיידעל האָט דעם קאָמאָרניק ער קלערט, אַז גאָלדשלאַג איז נישטאָ אין דער היים, איז יענער געוואָרען אויפגערעגט און גענומען אַ לוקד סוס-קישעלע און אַ גאָבעלין-טישטוך און זיי גע-וואָלט מיטנעהמען אַלס סעקוועסטרירט, ביז דער חוב וועט בעצאָהלט ווערען. דאָס מיידעל האָט נישט געוואָלט די זאַכען אַרויסגעבען, בפרט, ווען קיינער פון די באַלעבאַטים איז נישטאָ.

ס'איז ענטשטאַנען אַ גערעגנעל, בעת וועלכען די קריסטין האָט געכאַפּט אַ פּאָר קלעפּ. דערווייל איז אָנגעקומען ה' גאָלדשלאַג. ער האָט נאַטירליך בעצאָהלט דעם שטראָף, אָבער אויך גערופען אַ פּאָליציאַנט, כדי צוזאַמענצושטעלען אַ פּראָטאָקאָל געגען דעם קאָמאָרניק פאַר וואָס ער האָט געשלאָ-גען די קריסטין.

דער פּאָליציאַנט האָט זיך אָבער אָפּגעזאָגט צוזאַמענצושטעלען אַ פּראָטאָקאָל. ווי מ'גיט איבער קלאָגט אָן די קריסטין דעם קאָמאָרניק אין געריכט פאַר שלאָגען.

רויבער און גנבים פאר'ן געריכט.

(2) יחיאל ראָזענבלום און יעקב ראָזענבערג זענען געווען בעוואוסט אין וואַרשאָ און אין לאָדז אַלס גנבים-איינברעכער און זיי האָבען אויפ'ן געוויסען עטליכע צעהנדליג וויכטיגע איינברוך-גנבות. זיי זע-נען געזוכט דורך דער פּאָליציי געוואָרען און עס האָט זיי נאָכגעיאָגט שטעק-בריף.

דעם ערשטען יולי איז די פּאָליציי אין וואַרשאָ געפאַלען אויף זייער שפּור. אין מאָמענט ווען איינע פון די געהיים-אַגענטען האָט זיי געוואָלט פערהאַל-טען און אויסלעגיטימירען, האָט איינער פון זיי אַרוים געכאַפּט אַ רעוואָלווער אויסגעשאָסען אין דעם אַ-גענט און איהם אַוועקגעלעגט אַ טויטען. עס זענען געגלאָפען פּאָליציאַנטען און די צוויי חברה-לייט אַרעסטירט. עס האָט זיי געדראָהט אַ פעלד-גע-ריכט. צוליב דעם אָבער, וואָס די אויספאָרשונג האָט זיך פערצויגען, זענען זיי געשטאַנען פאַר אַ געוועהנליכען געריכט. ראָזענבלום איז פערמשפּט גע-וואָרען אויף אייביגע טורמע, ראָזענבערג אויף צעהן יאָהר שווערע טורמע. דאָס אַפּעלאַציע-געריכט האָט געמילדערט די שטראָף און ראָזענבלומען פערמשפּט אויף צעהן יאָהר און ראָזענבערג'ן אויף צוויי יאָהר טורמע.

בעת דעם פּראָצע טוועגען ערמאָרדען דעם געהיים-אַגענט האָבען זיך ראָזענבלום און ראָזענבערג מודה געווען אין צוואַנציג גנבות. און מען האָט זיי אויך בעשולדיגט אין רויב-אָנפאַל אויף קאָנסטאַנ-טינער 30, אויף דעם סוחר רובינשטיין. נעכטען זענען די צוויי חברה-לייט געשטאַנען פאַר'ן קרייז-געריכט אין לאָדז.

דאָס מאָל זענען זיי ביידע נישט מודה אין אויספיהרען דורך זיי די גנבות.

אַ גאַנצע רייה ערות שטעלען אָבער פעסט, אַז זיי האָבען די גנבה אויף זגערזשער 11 ביי קאָהנען אויסגעפיהרט און די גענגבעטע זאַכען פערקויפט דער פּאַסערקע בלומע סוראָוויטש (פּייפּער-גאַס 7) דאָס געריכט האָט פערמשפּט ראָזענבלומען און ראָזענבערג'ן צו 4 יאָהר טורמע דערביי ווערט זיי אַ דריטעל שטראָף אויפ'ן סמך פון דער אַמ-נעסטיע געשענקט; בלומע סוראָוויטש האָט בעקומען 6 חדשים טורמע אַלס פּאַסער. אַ העלפט פון דער שטראָף ווערט איהר צוליב דער אַמנעסטיע געשענקט.

געפינען אנ'ערמארדעטע, ארעסטירט דעם מערדער.

(2) אין וואַלד צווישען די דערפער קלאָמניצע און פּעקלון איז פאָרגעקומען פאָלגענדע טראַגעדיע: די פּויערים, וועלכע האָבען געזאַמעלט טרו-קענע צווייגען אין וואַלד האָבען אָנגעטראָפען אויף אַ שרעקליך צוהרגעטען טויטען קערפּער, וועלכער איז אויף דער העלפט געווען בעגראָבען אין דער ערד. וועגען דער ענטדעקונג האָבען די פּויערים מיטגעטיילט דער פּאָליציי, וועלכע האָט פעסטגע-שטעלט, אַז דער דערמאָרדעטער איז דער 75-יעה-ריגער כעבאַסטיאַן דאַרוויטש, איינוואוינער פון'ם דאָרף זדראָוויע.

נעבען טויטען קערפּער איז געלעגען אַ שטעק מיט וועלכען דער אַלטער איז דערהרגעט גע-וואָרען.

די אויספאָרשונג האָט פעסטגעשטעלט, אַז'עם מאָרד האָט אויסגעפיהרט אַ געוויסער סטאַניס-לאַוו וויניאַרסקי, וועלכער האָט זיך מיט דערבאַל-טען, בעת אַ שפּאַציער אין וואַלד צוקריגט און איהם מיט'ן שטעקען אַזוי העפטיג דערלאַנגט, אַז דער אַלטער איז באַלד געפאַלען טויט.

דער מערדער האָט געוואָלט זיין קרבן באַגראָ-בען. ער האָט אָבער מורא געהאַט מען זאָל איהם נישט כאַפּען ביי דער אַרבייט, האָט ער אויסגעגראָ-בען אַ צו-פלאַכען גרוב און אַזוי אַרום זאָט מען דעם טויטען קערפּער ענטדעקט. דעם מערדער האָט מען שוין אַרעסטירט.

אויפמערקזאם, בעקערס!

בעשטראפט פאר אויסבאַקען שלעכט-ברויט.

(2) ווי באַוואוסט איז דעם 1 אָקטאָבער אריין אין לעבען די פעראָרדנונג וועגען באַקען ברויט פון 70-פּראָצענטיגען אויסמאָל.

ביז צו דעם טערמין האָבען די מיהלען אין מעהל-לאַגערן געדאַרפט אויסנוצען דאָס העכער פּראָצענטיגע מעהל.

די פּאָליציישע קאָנטראָל-מיסיע האָט אָבער פעסטגעשטעלט ביי אַ גאַנצע ריי בעקער אויף לאַגער מעהל פון אַ העכערע קוואַליטעט. די בעקער זענען בעשטראָפט געוואָרען אַ הויכער געלד-שטראָף און מיט טורמע. מעהל האָט מען ביי זיי קאָנפיסקירט.

לעטשניצע פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען

און ערצטליך-דענטיסטישער קאַבינעט

זגיערסקאַ 17 טעל. 16-33.

ד"ר רעקאָווסקי	נאָז האַלז, אויערען קר.	11—10, 2—3, 7—8
ד"ר ראַשאַנער	הויט און געשלעכטס קר.	11—10, 1—2
ד"ר גאָלדשטיין-פּאָלאַק	אויגען-קראַנקהייטען	1—2, 7—6
ד"ר יוסטמאַן	נערווען קראַנקהייטען	12—2
ד"ר ראָזענצווייג	קינדער-קראַנקהייטען	10—12, 4—5
ד"ר פּאַפּיערני	פרויען און געבורטס-הילף	11—1½, 5—6
ד"ר קאַנטאָר	כירורגישע-קראַנקהייטען	4-5 און 1—2
ד"ר ווינבערג	אינ. קר., לונגען-קר.	11-1, 5½—7
ד"ר טאָפּעל	רענטגען	10—12, 4—6
אַ. גראָדזענסקי	צאָהן-ארצט	5—7
י. ראָזעס	צאָהן-ארצט	9—2

צאָהן-באַהאַנדלונג, פּלאָמבירונגען, קראָנען, ביגעלן א. א. וו.

פאַר דער לעטשניצע איז געעפענט געוואָרען

א רענטגען-אינסטיטוט

פאַר דיאַגנאָסטיק פון אַלע קראַנקהייטען, פאַר דורכליכטונג און באַהאַנדלונג פון הויט-קראַנקהייטען, אַלע אַנאַליזעס.

אַנאַליזעס פון הויט קראַנקהייטען (שקעריאָזיס) פון 4—5 נאַכמ.

די לעטשניצע איז אויך אָפען זונטאָג.

חיזוק אין דער שטאָט.

ערצטליך-קאָסמעטיש. קאַבינעט

פּרל. מ. מאַרקוס נעהמט אָן פון 5—7 אָוונט

Dr. med. St. Heinrich

POMORSKA 10, TEL. 47-67

ספּעצ. פון אינערליכע און קינדער-קראַנקהייטען

בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-לאַמפּען-שטראַהלען

צוריקגעקעהרט

נעהמט אָן פון 1—3 נאַכם. און פון 5—7 אָוונט.

רעגיסטראַציע פון יאָהרגאַנג 1908.

היינט דאַרפען זיך רעגיסטרירען אַלע געבוי-רענע אין 1908 י. וועלכע וואוינען אין 8. פּאָ-ליציי-קאָמיסאַריאַט און זייערע פאַמיליען-נעמען הויבען זיך אָן מיט די בוכשטאַבען:

N. O. P. R. S. Sz.

מאָרגען — T. U. W. Z. Ż.

די רעגיסטראַציע קומט פאָר אין לאָקאַל פון מיליטעריש-פּאָליצייאישען ביוראָ ביים מאַגיסטראַט (פּיעטרקאָווער 212) און קומט פאָר פון 8.15 ביז 1 אַ זייגער בייטאָג.

קאָנטראָל-פערזאַמלונגען פאַר רעזערוויסטען.

(—) אויף נאָווא-טאַרגאָווע 18 דאַרפען זיך היינט מעלדען די געבוירענע אין 1897, וועלכע וואוי-נען אויפ'ן שטח פון 2. 3. 5. 8. 9. און 11 פּאָ-ליציי-קאָמיסאַריאַט און זייערע נעמען הויבען זיך אָן אויף

A. B. C. D. E. F. G. H. Ch. I. J. K. L. Ł

מאָרגען — פון 1897 אויף

M. N. O. P. R. S. T. U. W. Z.

אויף קאָנסטאַנטינער 62 דאַרפען זיך היינט מעלדען די געבוירענע אין י. 1888, וואָס וואוי-נען אויפ'ן שטח פון 2. 3. 5. 8. 9. און 11 פּאָ-ליציי-קאָמיסאַריאַטען אויף די בוכשטאַבען

C. D.

מאָרגען — פון 1888 י. אויף

E. F.

(—) היינט דאַרפען זיך שטעלען אויף לעשנאָ 9, די רעזערוויסטען פון 1888 י. וואָס וואוינען אויפ'ן שטח פון 1-טען קאָמיסאַריאַט און זייערע פאַ-מיליען-נעמען הויבען זיך אָן אויף

P. R. S. T. U. W. Z. Ż.

מאָרגען — 4. קאָמיסאַריאַט

A. B. C. D. E. F. G.

אויף גאָווע-צעגעלניאַנאַ 51, דאַרפען זיך מעלדען די רעזערוויסטען פון 1900 י., וואָס וואוינען אין 6, 10, 12, 13 און 14-טען פּאָליציי-קאָמיסאַריאַט מיט די פאַמיליען-נעמען אויף אַלע בוכשטאַבען.

מאָרגען — פון 1899 י. פון 1. 4 און און 7. קאָמיסאַריאַט אויף אַלע בוכשטאַבען.

פּראָצעס וועגען הכנסה-שטייער

(ב) דער העכסטער אַדמיניסטראַטיווער טרי-בונאַל האָט אַרויסגעגעבען אַ כאַראַקטעריסטישע ערקלערונג אין פאָלגענדען ענין: אַ געוויסער ה' א. האָט נישט אָנגעגעבען די הויך פון זיין הכנסה, די שאַצונגס-קאָמיסיע האָט איהם אָבער בעשטימט אַ געוויסען שטייער. דער ה' א. האָט אָנגעגעבען אַ רעקורס. די רעקורס-קאָמיסיע האָט די בקשה פון דעם פּעטענט נישט גענומען אין אַכט. דעמאָלט האָט זיך יענער געווענדעט צום העכסטען אַדמיני-סטראַטיווען טריבונאַל און דער טריבונאַל האָט גע'פּסק'נט. אַז אויב דער ה' א. האָט נישט אָנגעגעבען די הויך פון זיין הכנסה רעכענענדיג, אַז עס קומט איהם נישט צו בעשטייערן, האָט די שטייער-מאַכט געדאַרפט דעם בעשטייערטען צווויסען געבען אויף וואָס פאַר אַ גרונד מען האָט איהם בעשטייערט, ער זאָל זיך קענען פערטיידיגען, צו-ליב דעם אָבער וואָס סיי די שטייער-מאַכט סיי די רעקורס-קאָמיסיע האָט אין דעם פאַל נישט ריכטיג געהאַנדעלט, ווערט דער ה' א. פון דעם שטייער בעפרייט.

צו די יודען אין פוילען.

(אויפרוף).

אין ירושלים, אין מוזעאום פונ'ם הויפּט־ביורא פונ'ם יודישען נאַציאָנאַל־פאָנד, געפינט זיך דאָס עהרען בוך פונ'ם יודישען פאָלק, וואָס האָפט און וואַרט אויף זיין פולער אויסלייזונג און בעפרייאונג אויף די ערד פון ארץ־ישראל. דאָס דאָזיגע בוך איז דער ספר־הזהב פונ'ם קרן־קימת־לישראל.

אינ'ם דאָזיגען בוך זענען פערצייכענט צום אייביגען אָנדענקען אַלע וויכטיגסטע און בעדייטענדסטע געשעהענישען פון אונ'ער צייט אינ'ם לעבען פון יודישען פאָלק, וועלכע אונ'ער נאַציע וויל בעעהרען און פעראייביגען. די אויפנאַבע פונ'ם דאָזיגען בוך איז צו דערצעהלען די קומענדיגע דורות וועגען די געפיהלען פון פערעהרונג און כבוד, מיט וועלכע דאָס יודישע פאָלק איז געווען דורכגעדרונגען צו די היסטאָרישע און גרויסע פאָליטישע געשעהענישען, וועלכע האָבען פאַסירט אין אונזער איצטיגער שטורמישער און גרויסער תקופה.

גלייכצייטיג דינט דאָס בוך פון יודישען נאַציאָנאַל־פאָנד אַלס איינע פון די וויכטיגסטע קוועלען, פון וועלכע עס שעפּט אונזער נאַציאָנאַלער פאָנד די מיטלען אויסצולייזען דעם באָדען פון ארץ־ישראל אַלס אייביגעס אייגענטום פונ'ם גאַנצען יודישע פאָלק.

די טעג וועט די פוילישע רעפּובליק פייערען אַ היסטאָרישע געשעהעניש פון אַ גרויסער מעכטיגער בעדייטונג. דעם 11־טען נאָוועמבער איז דער צעהנטער יאָהר־טאָג פון דער בעפרייאונג פונ'ם פוילישען פאָלק און פון דער ענטשטעהונג פון דער אונאָפּהענגיגער פוילישער רעפּובליק.

מיר, די זיהן פון דעם אוראַלטען פאָלק, וועלכער האָט נישט אויפגעהערט און הערט נישט אויף צו טרוימען דעם חלום פון זיין פולער בעפרייאונג אין זיין היסטאָרישע לאַנד, — מיר זעהען אין דער דאַטע פון 11־טען נאָוועמבער אַ גרויסען און בעלעהרענדען היסטאָרישען סימבאָל.

מיר, די בירגער פון בעפרייטען פוילען, בעטייליגען זיך אין דעם יום־טוב פון דער בעפרייאונג און אויסלייזונג פון פוילען, פונקט אַזוי, ווי מיר זענען געווען בעטייליגט אין די ליידען און אין דעם צער פון איהר אונטערדריקונג.

דער טאָג פון 11־טען נאָוועמבער איז פאַר אונז אַ צייכען און בעווייז, אַ צייכען פון די וואונדערבאַרע כוחות, וואָס זענען בעהאַלטען אין יעדען פאָלק, וועלכער הערט נישט אויף, — נישט קוקענדיג אויף זיין שווער'ער אונטערדריקונג, צו טרוימען די נבואה פון זיין פולער ערלייזונג און הערט נישט אויף צו קעמפען זיין בעפרייאונגס־קאַמף. און אַ בעווייז איז עס צו דער קראַפט פון אמת און גערעכטיגקייט, וועלכער איז פערבאָרגען, אַלס רעאַל'ער היסטאָרישער פאַקטאָר, אין דער נאַציאָנאַלער בעפרייאונגס־בעוועגונג וואָס מאָהנט רעכט אויף אַ זעלבסטשטענדיגען נאַציאָנאַלען לעבען פאַר אַלע פעלקער אין דער וועלט.

מיר האָבען דעריבער בעשלאָסען צו פייערן דעם טאָג פון 11־טען נאָוועמבער מיט אַ טאַט, וועלכער זאָל ברענגען צום אויסדרוק אונזער פערעהרונג פאַר'ן בעפרייטען פוילען און זאָל אויך ברענגען כבוד דעם פוילישען יורענטום.

מיר פּראָקלאַמירען די איינשרייבונג פונ'ם טאָג פון דער בעפרייאונג פון פוילען אין עהרען־בוך פונ'ם יודישען פאָלק — אינ'ם גאָלדענעם בוך פון יודישען נאַציאָנאַל־פאָנד.

דאָס דירעקטאָריום פון קרן־קימת־לישראל אין פוילען.

אַדוו. ש. זיירענמאַן.

יודישע „קאָלאָ" אין סיים און סענאַט.

רעפּוטאַטען:	י. גרינבוים פּאָרזיצער
	אייזענשטיין
	הרב בראָדט
	א. האַרטגלאַס
	צ. העלער
	ד"ר י. וויגאָדסקי
	ד"ר י. טהאָן
	ד"ר א. לעווער
	ה. ראַסנער
	ד"ר ל. רייך
	ד"ר י. ראָזענבלאַט
	ד"ר ח. ראָזמאַרין
	ה. פאַרבשטיין
סענאַטאָרען:	ש. בורזינער
	ד"ר י. ראַווירזאָהן
	אינזש. מ. קערנער
	הרב י. רובינשטיין
	ד"ר שרייבער

דער צענטראַל־קאָמיטעט פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע אין פוילען.

פּרעזעס: ל. לעוויטע

דער צענטראַל־קאָמיטעט פון „מזרחי" אין פוילען

פּרעזעס: רעפּ. ה. פאַרבשטיין

דער צענטראַל־קאָמיטעט פון דער ציונ. אַרבייטס־פּאַרטיי „התאחדות" אין פוילען.

פּרעזעס: י. לעווי.

Dr. H. WOŁKOWYSKI

צוריקגעקעהרט

— און איבערגעצויגען אויף —

צעגעלניאַנא 25, טעל. 26-87

ספּעציעל ארצט פאַר הויט און וועגערישע קראַנקהייטען, מענער־שוואַכע, אַלע אַרט אַנאַליזען, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ־שטראַהלען.

עמפּ. אַן פון 8-10 פריה, 12-2 נ.מ. און פון 4-8 אָו.

Dr. med.

B. Robinzon

אינערליכע און קינדער־קראַנקהייטען.

פּעטריקאַווער 10, טעל. 31-86

נעהמט אָן פון 8-9½ פריה און פון 3½-4½ נאָכמ.

יודיש טעאַטער אין פילהאַרמאָניע, נאַרוטאָוויטשאַ 20.

אונטער דער לייטונג פון א. בעזמאַן און א. קאַמפּאַניעץ.

מיט אַנטייל פון די ליבלינגס־ארטיסטען **באַריסאָווא, ראַבינאָוויטש** און די בעקאַנטע פּרימאַדאָנאַ **נאַדיאַ קאַרעני**

פרייטאָג, ד. 9 טן, שבת, ד. 10-טן, 9 אָוונד

דער שלאַגער פון היינטיגען סעזאָן!

4,000 מענשען האָבען געזעהען און בעוואונדערט די שעהנע הערליכע אויפפיהרונג

חלומות פון ליבע

מיט 25 שעהנע געזאַנגס נומערן און טענץ אין 3 אַקטען פון ליליען, רעזשי: ל. ראַבינאָוויטש

שבת אָוונד פאַר דער פאָרשטעלונג קומט פאָר אַ גרויסע פייערליכקייט מיט'ן אַנטייל פון אַנסאַמבל ארטיסטען, כאָר, אָרקעסטער צוליב דעם 10־יעהריגען יובילעאום פון

פוילען'ס אונאָפּהענגיקייט

שבת, 4 נאָכמיטאָג צו ביליגע פּרייזן די בעליבטע פּיעסע

ליאָווקע מאַלאַדיעץ

אָפּערעטע אין 3 אַקטען פון סיגאַל מיט שענע געזאַנגס־נומערן און טענץ.

זונטאָג אָוונד ווערט נישט געשפּילט.

מאָנטאָג, ד. 12-טן, 9 אָוונד — גרויסע פּאָפּולערע פאָרשטעלונג פון 1 ביז 2.50

רומענישע חתונה

אין 3 אַקטען פון שאָר. ראָל „זאַכאַר" — דער בעליבטער ארטיסט א. קאַמפּאַניעץ.

ס'נעמט אַנטייל (לויט א. ב) פרויען: בעזמאַן, באַריסאָווא, נאַדיאַ קאַרעני, מאַכאַראָווסקאַ, נערה, פּאַדערמאַן, קאַמפּאַניעץ. מענער: אַריעל, אייזענבערג, באַלבירסקי, האַמבורגער, מאַכאַראָווסקי, מאַטקאַוו, נייהויז, פּאָלאַנסקי, ישראל קאַמפּאַניעץ, ראַבינאָוויטש, ראַקאָוו.

אדמינ.: מ. אַרנוואַלד. מוזיק. לייטונג: ל. זעלמאַן. בילעטען אין פילהאַרמאָניע־קאַסע.

אַנאָנס!!! אין פּאַרב. ריייטונג: „די פערשעהמטע כלה", „הירש לעקערט"

מיט וואָס זאָלען מיר בעצייכענען דעם 10־יעהריגען יובל פון דער אומאָפּהענגיקייט פון דער פוילישער רעפּובליק.

(ענדע פון 3־טער זייט).

נאָך האָבען אַ מאָראַלישען עפעקט און אויך אַ ווייטערע פּאָליטישע בעדייטונג.

ס'פערשטעהט זיך, אַז מען וואָלט דאָ קענען אָנצייכענען צעהנדליגער פּראָיעקטען פון אַזוינע אינסטיטוציעס אָדער אָרגאַניזאַציעס, וואָס זאָלען שאַפען פּראָדוקטיווע הילף. די צייט איז אָבער קורץ און איך וויל זיך אָפּשטעלען בלויז אויף איין פּראָיעקט און דעם דאָזיגען פאָרשלאָג שטעל איך אַזוי צו זאָגען צו דיסקוסיע און צו אָפּשטימונג.

איך לייג פאָר צו גרינדען אַ גרויסע יודישע לאַנדווירטשאַפטליכע קאָלאָניע מיט אַ שול און פערמע דערצו. זאָל זיך די „קאָלאָ" ווענדען מיט אַן אויפרוף צו דער גאַנצער יודישער בעפעלקערונג אין פוילען אין משך פון אַ חודש, נישט שפּעטער ווי ביז נייאָהר, אויפצוזאַמלען אַזאַ סומע, וואָס איז נויטיג צו קויפען אַ קרקע ערד, בעזעצען דאָרט עטליכע צעהנדליג יודישע פאַמיליעס, וואָס זענען שוין אין לאַנדווירטשאַפט בעהאַוונט (אַזוינע זענען פערהאַן) און דערביי איינאָרדנען אַ פערמע מיט אַ לאַנדווירטשאַפטליכער שול.

אַזאַ אויפרוף וועלען געוויס אונטערשרייבען אויך אַנדערע יודישע אָרגאַניזאַציעס און שטיצען דאַרפען איהם אַלע קהלות אין פוילען.

פּרטים וועלען, ס'פערשטעהט זיך, אויסאַרבייטען ספּעציאַליסטען. לויט מיינע ידיעות, איז פאַראַן סיגע ערד פערהאַן צו קויפען, און דער ענטשפּרעכענדער מענשען־מאַטעריאַל וועט זיך אויך געפינען. ס'איז געוויס נישט אויסגעשלאָסען, אַז אויך די רעגירונג וועט קומען ענטגעגען דעם דאָזיגען געדאַנק, בפרט, נאָך, אַז די קאָלאָניע וועט ווערען געגרינדעט אין שייכות מיט דעם 10־יאָהריגען יובל פון דער פוילישער רעפּובליק.

נאָך פאַר אַ קלענערער סומע ווי 150 טויזענד דאָלאַר, וואָס מען האָט ברעה צוזאַמענצוקלויבען אין פוילען פאַר'ן קרן־היסוד, וועט מען קענען בעזעצען אויף ערד לכל הפחות 50 יודישע פאַמיליעס און דערביי נאָך איינאָרדנען אַ לאַנדווירטשאַפטליכע שול פאַר צעהנדליגער יונגע לייט, וואָס רייסען זיך מיט התלהבות צו אַרבייטען ביגיע־כפּם!

ד"ר צ. שאַבאַד.

Dr. med. STUPEL

.12 Szkolna 12.

ספּעציאַליסט פאַר הויט־, האָר און ווענערישע קראַנקהייטען, מענער־שוואַכע, לישיי און ראַק. רענטגען־שטראַהלען און קוואַרץ־ליכט, עלעקטרא־טעראַפּיע.

נעהמט אָן פון 6 ביז 9 אין אָוונד.

פערקויפט צום טייוועל.

(ראָמאַן). (61

קאַפּיטעל זעכצעהן.

עס איז געפאַלען אַ שניי...

אַ געדיכטער ווייסער שלייער האָט זיך אויסגעלעגט אויף די דעכער און אויפ'ן צוגעפרוירענעם גראָז.

אַנ'ערך האַלב עלף ביינאַכט, האָט קליין אַרויסגעקוקט פונ'ם פענסטער, און די קעלט האָט איהם פעסט אָנגעכאַפּט.

— ס'איז נישט קיין געשמאַקע זאַך צו שטעהן אינדרויסען אויף דער וואַך! — האָט ער אַרויסגעברומט.

מאַרטען האָט אַ ציה געטון מיט די פּלייצעס.

— אַ ברירה האָט מען, הער קליין! מען דאַרף גוט אַכטונג געבען. אויב זאַרעמבאַ איז נאָך דאָ, וועט ער פּרובען אויסנוצען די שניי־זאַווערוכע, כדי צו ענטלויפען פון דאַנען.

— זאַרעמבאַ איז דאָ! — האָט קליין פאַר זיך איבערגעחזר'ט — עפּיס לאָזט זיך עס נישט גלויבען.

— איהר רעכענט נישט, ער זאָל זיך האָבען דאָ אינ'ערגיץ בעהאַלטען?

— ניין!

— און די רעכענונגען! — האָט מאַרטען אויסגערופען — צו־וואָס האָט ער זיך אָנגעגרייט אַזוי פיל פּראָוויזיע, אויב ער איז אַוועק זיך בעהאַלטען אין אַנ'אַנדער אָרט?

— יאָ!... ווען איך אַליין וואָלט נישט געווען זיכער, אַז זאַרעמבאַ שטעקט דאָ אינ'ערגיץ, וואָלט איך זיך דאָ נישט אומזיסט צונויפגעזעצט כתם וואַרטען. דאָס איז אָבער אַזוי נישט־אויסגערעכענט, אַזוי אומלאָגיש! איבריגענס, ווערט מיר דער קאָפּ שיער צופּלאַצט, און איך האָב בכלל אויפגעהערט עפּיס צו פערשטעהן.

ער האָט אַ זיפץ געטון, און זיך אַוועקגעזעצט ביים טיש.

געשלאָפען איז ער בסך הכל צוויי שעה, און ער האָט זיך געפיהלט איינגאַנצען צובראָכען.

דריי מאָל האָט ער גערעד'ט טעלעפאָניש מיט די הויפּט לייטערס פון אויספאָרשונגס־אַמט, און ער האָט זיך פון זיי דערוואוסט, אַז די אַלטע קעכין טשיזשעווסקאַ לייקענט נאָך אַלץ שטאַרק און ביין, ד. ה., אַז זי האָט נישט קיין שום שייכות מיט'ן פערברעכען; אַ חוץ דעם האָט מען איהם אויך מיטגעטיילט, אַז די פרוי פאָרמאַן איז לעת עתה נישט געלונגען צו געפינען, און אויך — אַז פאָרמאַן גופא וועט מאָרגען בעפרייט ווערען פון דער טורמע.

דאָס פרומזוכען די פערברעכער אינ'ם הויז האָט מען אָפּגעשטעלט.

פיהלענדיג, אַז ער טוט אָפּ אַ שטיק נאַרישקייט, האָט קליין דאָך פונאַנדערגעשטעלט פינף מאַן פּאָליציאַנטען אין זאַרעמבאַ'ס גאָרטען, און בעפוילען זיי וואַך זיין און דיזשורירען אַ גאַנצע נאַכט.

אויך אין דער געגענד פרום קאַליש און סאַכאַטשעוו איז פּאָליציי געווען אויף דער וואַך.

אויב ער האָט בעשלאָסען אויסצובעהאַלטען זיך ביי זיינע שותפים — האָט קליין געטראַכט — טאָ צו־וואָס טאַקי האָט ער געברויכט מיטצונעהמען מיט זיך אַזעלכע גרויסע זאַפּאַסען פאַר וויזיע.

— ניין, ניין! ער האָט זיך געמוזט ערגיץ אין דער נאָהענט פערשטעקען!"

די שניי־זאַווערוכע האָט אַ ביסעל בעשוועכט דאָס וואַך־האַלטען אין גאָרטען.

קליין איז אויפגעשטאַנען און איז אַוועק צו טאַליען, כדי אַוועקצופיהרען זי אַהיים מיט'ן פּאָליציי־אויטאָמאָביל.

ער האָט זי אָבער נישט געקאָנט געפינען.

פּלוצים האָט ער אין קאָרידאָר דערהערט איהר קול:

— מינע! דו ביזט עס!? ווי גליקליך איך בין! ווי גליקליך!

קליין האָט אויפגעפּראַלט די טיר, און זיך געלאָזט לויפען אין דער ריכטונג פון וואַנען ס'האָט זיך דערטראָגען טאַליעס קול.

— — — — — — — — —

איינער פון די דיזשורירענדע פּאָליציאַנטען האָט דערהערט עפּיס אַ פערדעכטיג שאָרכען פונ'ם שטאַל, וואו ס'זענען געלעגען דעם גערטנערס כלים.

האָט ער גענומען אַ טאַשען־לעמפּעל, און ווען ער איז אַריין איבעוועניג, האָט ער געפונען מינען, זיצענדיג אין אַ ווינקעל אויף אַ פּאַק מיט זעק.

דאָס מיידעל איז געווען דערציטערט, און זיך אַבסאָלוט נישט אָפּגעגעבען קיין דין וחשבון, וואָס מיט איהר טוט זיך.

דער פּאָליציאַנט האָט זי אַריינגעפיהרט אין הויז און איבערגעגעבען טאַליען.

מיט דער הילף פון קליינען האָט מען מינען אַריבערגעטראָגען אין גאַסט־צימער, און אַוועקגעלעגט אויף דער קאַנאַפּע.

זי האָט געוויינט, ווי אַ קינד.

איהר טויט־בלאַס פּנים האָט געזאָגט עדות אויף פולשטענדיגער אויסגעשעפּטקייט.

איהרע קאַלטע הענד האָבען געציטערט, און דאָס קלייד אויף איהר איז געווען צוקנייטשט און צוריסען.

— מינדליך, טייערע, ביזטו צוריקגעקומען! — האָט טאַליע אויסגערופען, איינבויגענדיג זיך איבער איהר — איצט ביזטו שוין אויסער יעדער סכנה, און דו האָסט שוין מער נישט, וואָס מורא צו האָבען.

— אָך, ווי שרעקליך, ווי שרעקליך! האָט מינע געקרעכצט — ווען איהר וואָלט נאָר געוואוסט, וואָס איך האָב אַלץ איבערגעלעבט.

ביי דער קאַנאַפּע זענען געשטאַנען קליין און עטליכע פּאָליציאַנטען.

— צי קאָנט איהר אונז זאָגען, ווי־אַזוי איהר זענט געקומען אין שטאַל אַריין? — האָט קליין נייגעריג אָנגעהויבען צו פרעגען.

מינע האָט אַ ווייַלע פערגאַפט און טעמפּ געקוקט אויף איהם דורך טרערען און אַ שאָקעל געטון מיט'ן קאָפּ.

ניין, ניין! איך ווייס נישט! איך ווייס גאָרנישט! איך האָב זיך אויפגעכאַפּט, און דערזעהן, אַז אַרום איז פינסטער...

טאַליע האָט בעפוילען, אַז אַלע זאָלען אַרויס פון צימער.

— מ'קאָן זי איצט נישט פערהערען. איהר זעהט דאָך אַליין, אַז דאָס אומגליקליכע מיידעל האָט קיין כח נישט. ברענגט אַהער עטליכע קאָלדרעס און לעגט אַוועק ביי דער טיר!

(פאָרזעצונג קומט)

וואָרנונג!

דערמיט וואָרען איך ניט אָנצונעהמען פאָלגענדע ביי מיר גע'גנב'עטע וועקסלען:

1) פעל. 28.16.9 אויסשט. ב. יונגערמאַן, טשענסטאָכאָוו, איבער 200.— זל.
2) " 28 25.9 " " " " 200.—
3) " 28.10.10 " " " " 200.—
4) " 28.11.5 " י. מאַיאָכטשיק, " " 200.—
5) " .11.16 " " " " 280.—
6) " .10.31 " מ. אָסטראָוויטש, ווישליצא " 400.—
7) " .11.20 " מ. רויכעל, קרעמעניעץ " 800.—

די וועקסלען ווערען דערמיט ערקלערט פאַר אונגילטיג.—די גערינטליכע מיטלען זענען אָנגענומען געוואָרען.

א. פרענקעל, לאָדז, פּעטריקאָווער 54.

MIEJSKI KINEMATOGRAF OŚWIATOWY

Wodny Rynek (róg Rokicińskiej) tel. 18-26

Dojazd tramwajami 16 i 10.

Od wtorku, dnia 6-go do poniedziałku, dnia 12-go listopada 1928 r. wł.

Dla dorosłych: **Dla dorosłych:**

Przedpiekle

Dramat w 10 aktach według powieści GABRJELI ZAPOLSKIEJ. Wykonawcy ról głównych: Eliza la Porta, Dagny Servaes, Werner Krauss.

Dla młodzieży i dorosłych:

ODZYSKANIE NIEPODLEGŁOŚCI POLSKI

Fragmenty walk i pracy pokojowej narodu polskiego w ostatniem dziesięcioleciu 1918—1928.

UWAGA: Z powodu przypadającej 10-letniej Rocznicy odzyskania Niepodległości, w sobotę, dnia 10 listopada od godz. 1.30 po poł. i w niedzielę, dnia 11 listopada od godz. 4 po poł. wejście do kina na wszystkie seansy BEZPŁATNIE.

W poczekalniach kina codz. do g.22 audycje radjofonicz

לעטשניצע פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען

און דענטיסטישער קאַבינעט.

בזשעזשינער 11, טעלעפאָן 63-37

אָפען פון 9 פריה ביז 7 אָוונד.

ד"ר וואַלינסקי נאָז, האַלז, אויערען קר.	4—3
ד"ר קערשנער קינדער קראַנקהייטען	4½-3 11-9
ד"ר שיפמאַן אינערליכע קראַנקהייטען	1—11
ד"ר לוביטש הויט און געשלעכט-קר.	1½—12½
ד"ר שמירגעלד נערווען און גײַסטיגע קר.	2 -1
ד"ר גאָלדבלאַט אויגען-קראַנקהייטען	½—12½
ד"ר עליאַסבערג כירורגישע קראַנקה.	2—1
ד"ר בערגמאַן פרויען און געבורטס-הילף	4—3

פּסיכאָ-טעראַפּיע, שפּראַך-שטערונגען ווי שטאַמלען א. א. ווי פּאָקען-שטעכען, קינסטליכע בערג-זון-באַשטראַהלונג איינשפּריצונגען, מאַסאַזשען, עלעקטריזאַציע, אָפּעראַציעס. אויף פערלאַנג—היזוויטען אין שטאָט.—אין לאַבאָראַטאָריום ווערען אָנגענומען אַלע אַרט אַנאַליזען, ווי אויך פּלעגמע און בלוט

אימפּונגען געגען שקאַרלאַטין.

ד"ר לאָזשינסקי סטאָמאַטאָלאָג

צאָהן-אַרצט 10—1 3—6

קינסטליכע צייהן, קראָנען, פּלאָמבען א. אַ. וו.

די לעטשניצע איז אויך טעטיג זונטאָג.

Dr. A. MAZUR

צוריקגעקעהרט.

ספּעציאַל-אַרצט פאַר אויערן, נאָז און האַלז-קראַנקהייט ווי אויך שטום און שפּראַך-פעהלער

האַט זיך איבערציען אויף

ווסכאָדניאַ 65, טעל. 66-01

(איינגאַנג אויך דורך פּיעטריקאָווער 46)

Dr. med.

W. EYCHNER

גינעקאָלאָג-אַקושער

זגערזשער 11.

טעל. 34-72

נעמט אָן פון 6—8 אָוונד.

Dr.

J. POLAKOW

קינדער-קראַנקהייטען

קאָנסטאַנטינער 37a

טעל. 39-75.

צוריקגעקעהרט

נעהמט אָן אין דער לעטשניצע אויף גייערס מאַרק (פּעטריקאָווער 294) פון 2 ביז 3½ נאָכמ. און דערהיים פון 3½—5 נאָכמ.

אַ פּלאַץ

ברייט 50 איילען, לענג 130 איילען אויף בזשעזשינער 55 איז צו פערדינגען אויף וואָס ס'איז פאַר לענגער.

צו ערפאַהרען בזשעזשינער 43, ביי ל. זאַקס, אין מוטער-געוועלב. 307

3-2 צימער

און קוך

אין ראַיאָן פון גרינעם מאַרק, ווערט געזוכט. מעקלערס — געוואונשען. אָפערטען פאַר „A.K." אין אין אַדמיניסטר. 2321

דרעגנער

צו פערכנער איז צו בעקומען זגערזשער 9, ביי ראָזענבלום. ס'ווערט אויך אָנגענומען צו לאַקירען. 2319

לעכער

מאַשינאַוואַ

ווערען אָנגענומען אויסצוניהען צו ביליגע פּרייזען

ביי ג. נאָרדמאַן

29 צעגעלניאַנאַ 29

Dr. RÓZANER

Dzielna 6 (Narutowicza), tel. 28-96.

OGŁOSZENIE.

Opierając się na Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 31 sierpnia 1926 roku o zabezpieczeniu podaży przedmiotów powszedniego użytku (Dz.U.R.P. Nr 91, poz. 527 art. 8), na Rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 17 lipca 1928 roku o regulowaniu cen przetworów zbóż chlebowych, mięsa i jego przetworów, oraz cegły (Dz. U. R. P. Nr. 87, poz. 761), oraz na uchwale Magistratu m Łodzi Nr. 355 z dnia 16 kwietnia 1926 roku niniejszem podaję do wiadomości mieszkańcom m. Łodzi co następuje:

Uchwałą Magistratu m Łodzi Nr. 989 z dnia 7 listopada 1928 roku zostały wyznaczone następujące ceny maksymalne (najwyższe):

1. Na przetwory zbóż chlebowych za 1 kg.

W HURCIE:

mąka żytnia 70%	—
„ pszen	—

W DETALU:

mąka żytnia 70%	— gr.
„ pszen. 65%	75 „
chleb żytni pytl. 70%	51 „
„ razowy	45 „
bułki	1.10 „
1 bułka o wadze minim. 4½ dkg.	05 „

2. Na mięso wołowe, baranie i cielęce za 1 kg.

W HURCIE:		W DETALU:	
1. wołowina normalna I gat.	Zł. 2.52	1. wołowina normalna I gat.	Zł. 2.90
2. „ „ II „	„ 2.10	2. „ „ II „	„ 2.40
3. „ koszerna I „	„ 3.26	3. „ koszerna I „	„ 3.90
4 „ „ II „	„ 2.62	4. „ „ II „	„ 3.15
5. baranina normalna	„ 2.75	5. baranina normalna	„ 3.16
6. „ koszerna	„ 3.25	6. „ koszerna	„ 3.90
7. cielęcina normalna	„ 2.75	7. cielęcina normalna	„ 3.15
8. „ koszerna	„ 2.75	8. „ koszerna	„ 3.30
		9. wołowina norm. I gat. bez kości	„ 3.50
		10. „ II „ „ „	„ 2.60
		11. polędwica wołowa	„ 4.—

3. Na mięso wieprzowe i wyroby masarskie za 1 kg. w detalu:

1. wieprzowina	zł. 2 gr. 60	18. baleron gotowany	zł. 6 gr.—
2. wieprzowina bez dokł.	„ 3 „ 20	19. „ surowy	„ 4 „ 70
3. schab i baleron	„ 3 „ 20	20. boczek sur. wędz.	„ 4 „ 10
4. słonina	„ 3 „ 40	21. „ gotowany	„ 4 „ 50
5. sadło	„ 3 „ 40	22. szmalec	„ 4 „ —
6. salceson	„ 3 „ 40	23. słonina paprykowana	„ 4 „ 70
7. kiełbasa krajana	„ 3 „ 40	24. siekane	do umowy
8. „ serdelowa	„ 3 „ 40	25. polędwica sur. wędz.	zł. 6 gr. 50
9. pasztetowa	„ 4 „ 30	26. kiełbasa surowa	do umowy
10. serdelki	„ 4 „ 50	27. rolada	zł. 4 gr. 30
11. podgarlana	„ 2 „ 40	28. kiełbasa sucha	„ 5 „ 40
12. czarna	„ 2 „ 40	29. salami	„ 8 „ —
13. kaszanka	„ 1 „ 30	30. parówki	„ 5 „ 40
14. krakowska	„ 4 „ 30	31. kiełbasa sucha polska	„ 6 „ 20
15. szynka gotowana	„ 6 „ —	32. „ „ moskiewska	„ 6 „ 20
16. szynka sur. wędz.	„ 3 „ 40	33. „ „ myśliwska	„ 7 „ 5
17. szynka bez kości	„ 4 „ —	34. salami miękkie	„ 5 „ 40

W myśl § 10 zacytowanego wyżej Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych winni żądania lub pobierania cen wyższych od wyznaczonych będą ukarani przez władzę administracyjną I instancji według art. art. 4 i 5 zacytowanego wyżej Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej **aresztem do 6 tygodni lub grzywną do 10 tysięcy złotych**, o ile dany czyn nie ulega surowszemu ukaraniu w myśl innych Ustaw Karnych

Wyżej wyznaczone ceny maksymalne obowiązują na terenie m. Łodzi od dnia następnego po ogłoszeniu.

Łódź, dnia 8 listopada 1928 roku.

2315 **Prezydent m. Łodzi (—) BR. ZIEMIĘCKI.**

אַ רוהיג לעבען און רייכטום

פערזיכערט איך אַ לאָטעריע-לאָס פון דער גליקליכער קאָלעקטור

טעלעפאָן 7 **42 B. WEINBERG, Łódź 42** טעלעפאָן 7-87

פּיעטריקאָווער

פּראָביר, און דאָס גליק וועט דיר שמייכלען!

אויסווערטיגע שיק איך אַרויס לאָסען נאָכ'ן איינצאָהלען אויף רעכנונג P. K. O. № 61.016

בעקאַנטמאַכונג.

דערמיט מאַך איך בעקאַנט דער ג' קונדשאַפט, אַז די בעוו. שיך-פאַבריק אונטער דער פירמע „Lekkochód" אַרבייט איצט אויס די בעוואוסטע גומי-שוהע פון אַר גינעלען אינדישעו קאַוטשוק (קרעפּ).

צו בעקומען אין אַלע בעסערע שיך-געשעפטען.

הויפּט-פערקויף: **י. אַבראַמאָוויטש**, פּאָרזשעטשנאַ 15 ליטער לאָדז

ס'ווערען אויך אָנגענומען אַלערליי רעפּעראַטורען פון גומי-שיך. 2318

ביטשריפט-ביוראָ א. האַכבערג

פּאָנסקאַ 1 טעל. 36-77.

פערלעדיגט אַלע אַרט גערינטליכע- און שטייער-אַנגעלעגענהייטען אין אַלע אַמטען אויך אויף לאַדזער וואָיעוואָדזטווע רעיעל און פּינקטליך.

אַנמערקונג: וועגען פערשידענע שטייער-פראַגע קען מען זיך זעהן מיט מיר פערזענליך אַן צווישען 5—6 נאָכמיטאָג.

אבאָנעמענט-פּרייז: אין לאָדז — 5 זל. אַ חודש מיט אַמטראָגען אַ היים; אויף דער פּראָווינץ — 6 זל. אַ חודש; אין אויסלאַנד מיט 30 פּראָצ. טייערער.

אַנאָנסען-פּרייז: פּעטיט-טעקסט—15 גר. ...—20 גר. ... 7 ... אין טעקסט—40 ... 4 ... 60— ... 1.— ... 7 ... 15— ... 100 ... 10 גר. 2 ...

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg. Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman.

Czcionkami i druk „Najer Folksblat" Piotrkowska 21.